

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ
กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ชานนท์ เสาเกลียว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2552

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ
กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ชานนท์ เสาเกลียว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ชานนท์ เสาเกลียว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2552

ชานนท์ เสาเกลียว. (2552). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551
โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผจงศักดิ์ หมวดสง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของครูธุรกิจ โดยรวม และจัดอันดับคุณลักษณะของครูธุรกิจ โดยพิจารณาจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด
ไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ใน 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผล
และประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู และเพื่อเปรียบเทียบ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา ในแต่ละด้าน โดยจำแนกตาม เพศ
สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษา
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 จำนวนทั้งหมด 219 คน
ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 4 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์
ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้เปรียบเทียบรายคู่โดยใช้ LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง มีทัศนะโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีทัศนะในรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก
2. ผลการจัดอันดับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา โดยรวม
อันดับหนึ่งด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ ($\bar{x} = 3.37$) อันดับสองด้านคุณธรรมของครู
($\bar{x} = 3.35$) อันดับสามด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{x} = 3.19$) อันดับสี่ด้านทักษะและเทคนิค
การสอน ($\bar{x} = 3.16$) และอันดับห้าด้านวิชาการ ($\bar{x} = 3.11$)
3. ผลการเปรียบเทียบทัศนะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ จำแนกตามตัวแปร
อิสระ พบว่า นักศึกษาเพศต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู
ธุรกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

THE WANTED QUALIFICATIONS OF BUSINESS INSTUCTORS ACCORDING TO THE
ATTITUDE OF THE SECOND YEAR BUSINESS ADMINISTRATION STUDENTS
STUDYING AT LEVEL OF HIGH VOCATIONAL CERTIFICATE IN ACADEMIC YEAR 2551
THAI BUSINESS ADMINISTRATION COLLEGE BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
CHANON SAOKLIAW

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Educational degree in Business Education
at Srinakharinwirot University

May 2009

Chanon Saokliaw. (2009). The wanted qualifications of business instructors according to the attitude of the second year business administration students, studying at level of high vocational certificate in academic year 2551, Thai Business Administration college, Bangkok. Master project, M.Ed. (Business Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirote University. Advisor: Assist. Prof. Pajongsak Moudsong.

The purpose of this research is to study the students' attitude toward the wanted qualifications of business instructors and to rank the 5 qualifications of the instructors, that is, the academic, teaching methodology, evaluation, personality and leadership and teacher's spirit by considering difference from means of each issue. And also it is to compare the desired qualifications of the business instructors according to business students' attitude by classifying students' sex, major and their GPA. The samplings, stratified Random Sampling are the second year - 219 business administration students, studying in high vocational study. Data collecting tools are 4 levels - rating scale questionnaires with reliability 0.96. Data analyzing statistics is parentage, mean, standard deviation, t-test and One – Way Analysis of variance. In case statistical deviations are found, use LSD.

The results of the research revealed that:

1. At the whole attitude to qualification of business instructors of high vocational students are at much level and attitude toward each issue and items are at much level.
2. The result of ranking of the wanted business instructors according to students' attitude is the first : ($\bar{X} = 3.37$) in personality and leadership, second : ($\bar{X} = 3.35$) in teacher's spirit, third : ($\bar{X} = 3.19$) in evaluation, fourth: ($\bar{X} = 3.16$) in teaching and fifth: ($\bar{X} = 3.11$) in academic.
3. The result of comparison of attitude toward the wanted qualification of business instructor, by classifying their independence revealed that the different sex of students has got different attitude toward the business instructors without statistical significance, different majored students have the difference at statistical significance at the level of .05 And students with different GPA have different attitude toward the business instructors without statistical significance.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทักษะของนักศึกษา ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร
ของ ชานนท์ เสาเกลียว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผจงศักดิ์ หมวดสง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์ สิริฐากร ชูทรัพย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผจงศักดิ์ หมวดสง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ้มไทย)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ สิริฐากร ชูทรัพย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่ ..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผจงศักดิ์ หมาดสง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์สัญญากร ชูทรัพย์ ประธาน กรรมการบริหารหลักสูตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิร ลิ่มไทย กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณา ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการทำ สารนิพนธ์ครั้งนี้ นับแต่เริ่ม มั่นค้ำเนินการจนสำเร็จบริบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิร ลิ่มไทย อาจารย์สัญญากร ชูทรัพย์ อาจารย์ภักกร สกลรักษ์ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย อีกทั้งให้ความเมตตาด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์ และ ขอขอบคุณนักศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ครอบครัว เสาเกลียว พี่ ๆ เพื่อน ๆ นิ ลิตปริญญาโทวิชาเอกธุรกิจศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่ได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา และบูรพคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้สั่งสอนและปลูกฝังคุณความดี ตลอดจน สร้างรากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด ส่งผลให้การทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ชานนท์ เสาเกลียว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ประวัติและนโยบายของโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนวิชาการ.....	8
ความหมายและความสำคัญของครู.....	9
บทบาทและหน้าที่ของครู.....	10
คุณลักษณะครูที่พึงประสงค์.....	13
คุณลักษณะของครูธุรกิจ.....	23
วิธีสอนและลักษณะการสอนที่ดี.....	28
การวัดผลและประเมินผล.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	43
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	44
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	71
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	71
ความสำคัญของการวิจัย.....	71
ขอบเขตของการวิจัย.....	72
สมมติฐานของการวิจัย.....	72
วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
การอภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	87
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	104

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา.....	44
2 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	51
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน.....	53
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้อ.....	54
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	55
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	57
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายข้อ.....	58
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านคุณธรรมของครู โดยรวมและรายข้อ.....	59
9 เปรียบเทียบทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ จำแนกตาม เพศ โดยรวมและรายด้าน.....	61
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ จำแนกตามสาขาวิชา โดยรวมและรายด้าน.....	62
11 เปรียบเทียบทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ จำแนกตาม สาขาวิชา โดยรวมและรายด้าน.....	63
12 การทดสอบรายคู่ของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านวิชาการ จำแนกตามสาขาวิชา.....	64
13 การทดสอบรายคู่ของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านทักษะ และเทคนิคการสอน จำแนกตามสาขาวิชา.....	65
14 การทดสอบรายคู่ของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านการวัดผล และประเมินผล จำแนกตามสาขาวิชา.....	66

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 การทดสอบรายคู่ของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านบุคลิกภาพ และความเป็นผู้นำ จำแนกตามสาขาวิชา.....	67
16 การทดสอบรายคู่ของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านรวม จำแนกตามสาขาวิชา.....	68
17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมและด้าน.....	69
18 เปรียบเทียบทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	70

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาให้มีการปรับปรุงการจัดการศึกษาทุกระดับ ให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข มีการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีการพัฒนารอบด้าน โดยเฉพาะคุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง มีการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2542 : 56) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาทุกระดับ ซึ่งก็ต้องอาศัยความรู้ความสามารถของครูยุคใหม่ ที่ต้องเป็นคนที่คิดกว้าง มองไกล ใฝ่รู้ ใฝ่งาน มีวิสัยทัศน์แห่งความเป็นครูอย่างแท้จริง ครูจะต้องเก่งในกา รปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการ เรียนรู้ให้ยืดหยุ่นหลากหลาย ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และชุมชนเป็นเครื่องช่วย (สงบ ลักษณะ. 2543 : 39 - 41) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพของการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับครู หรือ อาจารย์ผู้สอน เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด คุณภาพของครูจึงเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพของสถาบันการศึกษา และเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ

ครูเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการกำหนดคุณภาพของ การศึกษา เพราะคุณลักษณะ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูผู้สอน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ รอบรู้ในวิชาชีพหรือวิทยการนั้น ๆ จนแกร่งกล้า สามารถยกระดับขึ้นเป็นผู้ถ่ายทอดวิทยการนั้น ๆ บทบาทหน้าที่ของครูนั้นนอกจากเป็นผู้สั่งสอนวิทยการแล้ว ยังเป็นผู้อบรมจริยธรรมให้กับลูกศิษย์ สั่งสอนคุณธรรม หลักการประพฤติปฏิบัติในวิชาชีพ ตลอดจนแนวทางในการครองชีวิตของศิษย์ สังคมจึงยอมยกย่องครูในฐานะพิเศษ ที่มีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาและสร้างสรรค์สังคม (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2544 : 18 - 20)

การศึกษาเพื่อพัฒนาชาติ บ้านเมืองนั้น ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เป็นผู้ ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ ครู มีหน้าที่หลักต่อผู้เรียน คือ การอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้วิชาการและวิชาชีพให้มีจริยธรรม เป็นคนดี ประพฤติชอบ มีความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ ดำเนินชีวิตที่เหมาะสม เป็นผู้ ที่พร้อมทั้งสติและปัญญาที่จะแก้ปัญหา และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม การเมือง เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ตรงตามเป้าหมาย

หลักของธุรกิจศึกษา คือ ให้ความรู้เฉพาะด้าน และพัฒนาความสามารถ เพื่อก่อให้เกิดทักษะ หรือความสามารถเพิ่มขึ้นและพร้อมที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจ ได้อย่างเหมาะสม คือ สามารถจะนำความรู้ที่ร่ำเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในโลกของการทำงานอย่างแท้จริง ซึ่งโดยทั่วไป การศึกษา คือ ความคิดที่จะปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ธุรกิจศึกษา จึงเป็นการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจ โดยที่ธุรกิจศึกษา คือ รูปแบบหนึ่งของการฝึกอบรม เพื่อช่วยให้ประสบความสำเร็จในระดับของการเรียนรู้ เป็นการเตรียมบุคลากร คือ นักศึกษาให้เข้าสู่อาชีพทางธุรกิจ เตรียมผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพในอาชีพธุรกิจ การพัฒนาคนให้สามารถจัดการและประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพนั้น หากคุณลักษณะของอาจารย์ไม่ดี ไม่เหมาะสม ขาดคุณภาพ การจัดการศึกษาล้มเหลว ย่อมส่งผลให้ผลิตผลทางการศึกษาไม่ดี ประชากรขาดคุณภาพตามไปด้วย คุณภาพของผู้เรียนจะมีมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นประการสำคัญ เพราะครูเป็นผู้วางรากฐาน หรือ พื้นฐานทางการศึกษาแก่นักเรียนให้มีคุณภาพดี มีความรู้ที่จะนำไปใช้ดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้ ครูจึงควรมีบุคลิกภาพดี อันจะเป็นแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพอันดี ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน ซึ่งจะส่งผลให้การเรียน การสอน การอบรมพัฒนาไปตามจุดหมายที่วางไว้ (นิภาพรรณ วิโรทัยสกุล . 2539 : 2) นอกจากนี้ กาญจนา มณีแสง (2522 : 18 - 19) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนว่า ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านการสอนของครูเป็นอย่างมาก เพราะครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน พฤติกรรมการสอนที่ดีของครู ย่อมส่งผลให้พฤติกรรมด้านการเรียน ความประพฤติของนักเรียนดำเนินไปในทางที่ดี

จากแนวความคิดต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับการถ่ายทอดจากครูนั้นมีส่วนสัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ที่คาดหวังว่าพึงมีในคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู ครูธุรกิจจะมีคุณภาพ มีคุณลักษณะตามที่คาดหวัง ตรงตามความต้องการในความคิดเห็นของนักศึกษาหรือไม่ จึงเป็นเหตุผลที่ควรให้มีการศึกษาวิจัย ซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอน และศึกษาอยู่ในสาขาวิชาธุรกิจศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจ และพนิชยการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลวิจัยในครั้งนี้เสนอต่อผู้บริหารของโรงเรียน ได้นำไปประกอบการพิจารณาคัดเลือกครูผู้สอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเป็นแนวทางให้ครูธุรกิจได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นครูธุรกิจที่มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้สมบูรณ์ และช่วยเสริมสร้างทักษะทางวิชาชีพ นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดความสอดคล้องกับวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างคนของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ระดับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ โดยรวมและรายด้าน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน วิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความ เป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู

2. เพื่อจัดอันดับคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของ ครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ รายด้านและรายข้อ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้าน ทักษะ และเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้าน คุณธรรมของครู โดยพิจารณา จากด้านที่นักศึกษามีความประสงค์มากที่สุด ไปหาด้านที่นักศึกษามีความประสงค์น้อยที่สุดตามลำดับ

3. เพื่อเปรียบเทียบคุณ ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ในแต่ละด้าน โดยจำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัย ครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปประกอบ ในการพิจารณาคัดเลือกครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ การสอน และเป็นแนวทาง สำหรับการปรับปรุงพัฒนา ครูธุรกิจ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงตามความต้องการของนักศึกษา และครูผู้สอนได้ นำไปประกอบ ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 รอบเช้า ปีการศึกษา 2551 เฉพาะสาขาวิชาที่มีการเปิดสอน ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ มี 5 สาขาวิชา ดังนี้ การบัญชี จำนวน 80 คน การตลาด จำนวน 96 คน คอมพิวเตอร์ จำนวน 160 คน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว จำนวน 46 คน และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 53 คน เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 135 คน นักศึกษาหญิง จำนวน 300 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 435 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 รอบเช้า ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ มี 5 สาขาวิชา ดังนี้ การบัญชี จำนวน 40 คน การตลาด จำนวน 48 คน คอมพิวเตอร์ จำนวน 81 คน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว จำนวน 23 คน และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 27 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 219 คน โดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของสาขาวิชาที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 สาขาวิชาที่ศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา

1.2.1 สาขาวิชาการบัญชี

1.2.2 สาขาวิชาการตลาด

1.2.3 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์

1.2.4 สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1.2.5 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกตามเกณฑ์คะแนน

1.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

1.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

1.3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 รอบเช้า ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านวิชาการ

2.2 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน

2.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล

2.4 ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ

2.5 ด้านคุณธรรมของครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะ หมายถึง สิ่งที่ใช้ให้เห็นความดี ลักษณะประจำ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน . 2525 : 187) สิ่ง que แสดงออกทางบุคลิกภาพ พฤติกรรม ลักษณะท่าที่ อุปนิสัย คุณสมบัติ ความสามารถ สมรรถภาพ ความรู้ ทักษะ ทักษะคติ

2. ครูธุรกิจ หมายถึง อาจารย์ผู้สอนในสายบริหารธุรกิจ ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจ และพาณิชย์การ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ หมายถึง สิ่ง que แสดงออกทางบุคลิกภาพ พฤติกรรม ลักษณะท่าที่ อุปนิสัย คุณสมบัติ ความสามารถ สมรรถภาพ ความรู้ ทักษะ ทักษะคติ ด้านต่าง ๆ ของบุคคล que จะเป็นอาจารย์ผู้สอนในสายบริหารธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านวิชาการ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน อย่างลึกซึ้ง มีความสามารถในด้านวิชาการ การวิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตร การจัดลำดับเนื้อหา รายวิชา มีการวางแผนการสอน การจัดเตรียมการ สอน จัดเตรียมตำรา เอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบในการเรียนการสอน

3.2 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน หมายถึง ความรู้ ความชำนาญ ความสามารถในการสอน โดยใช้ทักษะในการถ่ายทอด ความรู้ มีเทคนิควิธีการสอน เลือก วิธีการสอนได้อย่างเหมาะสม สามารถนำวิธีการหรือความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

3.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิธีการ วัดผล ที่ถูกต้อง ยุติธรรม โดยคำนึงถึงความยากง่ายของบทเรียน ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา ที่สอน และเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลของสถาบัน รวมทั้งมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผล นำผลการประเมินกลับมาใช้ปรับปรุงการสอน และสามารถเปิดเผยผลการประเมินได้

3.4 ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะที่ครูแสดงออกทั้งทางกาย และอารมณ์ ทางกาย หมายถึง มีบุคลิกดี มีร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทางอารมณ์ หมายถึง รู้จักควบคุมอารมณ์ มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะจูงใจ หรือนำผู้อื่น เพื่อให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณที่ดี มีความ รับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีการตัดสินใจที่ดี

3.5 ด้านคุณธรรมของครู หมายถึง ความมีเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ รักความเป็นธรรม การวางตนอย่างเหมาะสมกับความเป็นครู กระทำตนในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ต่อสังคม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และสังคม มีคุณลักษณะของครูที่แสดงออกให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน และเป็นผู้ที่ประพฤติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดี

4. ทักษะ หมายถึง ความเห็น การเห็น เครื่องรู้เห็น สิ่งที่เห็น การแสดง (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 389) ความรู้สึกหรือความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งอาจจะนำไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ สามารถวัดได้เป็นคะแนน จากการตอบแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำไปคำนวณทางสถิติ แล้วแปลความหมายของทักษะได้

5. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ หมายถึง หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยแยกเป็นสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ สาขา การบัญชี การตลาด คอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และเทคโนโลยีสารสนเทศ

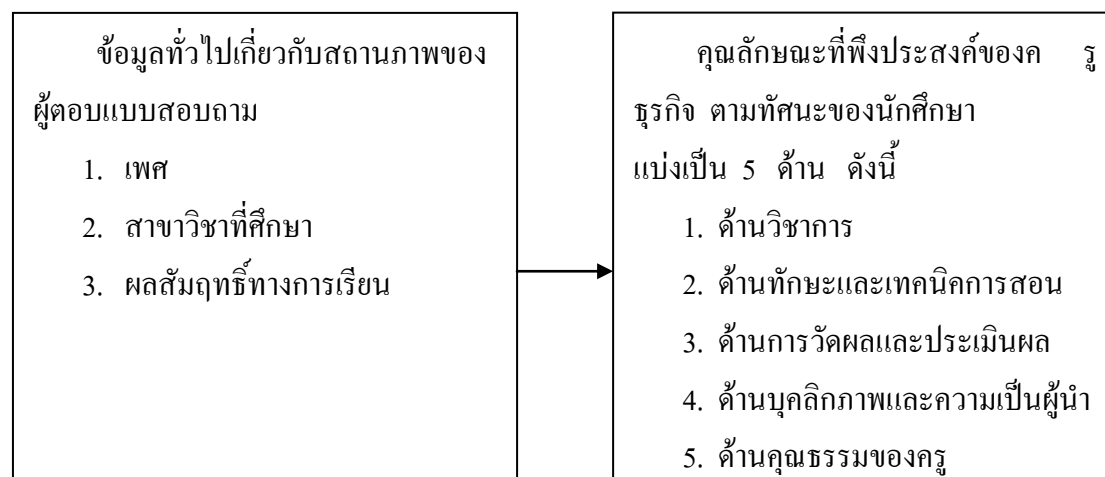
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average : GPA) ของทุกรายวิชาที่เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง รวมทุกภาคเรียน ถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โดยแบ่งระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อ้างอิงมาจากกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00	หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 2.50	หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2.50 ขึ้นไป	หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาเพศต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอ รายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ประวัติและนโยบายของโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ
2. ความหมายและความสำคัญของครู
3. บทบาทและหน้าที่ของครู
4. คุณลักษณะครูที่พึงประสงค์
5. คุณลักษณะของครูธุรกิจ
6. วิธีสอนและลักษณะการสอนที่ดี
7. การวัดผลและประเมินผล
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติและนโยบายของโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ

โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2536 ตั้งอยู่เลขที่ 43 ถนนพหลโยธิน ตรงข้ามกรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220 เปิดสอน ตามหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2 ระดับ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี การขาย คอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี คอมพิวเตอร์ การตลาด อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และเทคโนโลยีสารสนเทศ นโยบายของ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ มุ่งมั่นที่จะพัฒนา และสร้างคนให้มีคุณภาพ จัดการศึกษาโดยเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา เลือกเรียนได้ตามเวลา ความถนัด ความสามารถ และตามสถานะเศรษฐกิจ นักเรียน นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ต้องเป็นคนดี เป็นคนเก่งและมีความสุขที่จะประกอบอาชีพจนประสบความสำเร็จ นโยบายหลัก 4 ประการ ได้แก่ ด้านวิชาการ มุ่งพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิดโดยให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ด้านปกครอง เอาใจใส่และควบคุมระเบียบวินัยรวมถึงระมัดระวังในเรื่อง สิ่งเสพติดและพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างเคร่งครัด ด้านกิจกรรม เสริมสร้างให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม รู้จักพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงส่งเสริมด้านกีฬาและพลานามัย ด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม ฝึกให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

เพื่อเติบโตเป็นประชาชนที่มีคุณภาพของประเทศ ให้สมกับปรัชญาของโรงเรียน คือ คุณภาพ คุณธรรม (โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนการ. 2551 : 9)

ความหมายและความสำคัญของครู

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายว่า ครู หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ และมาจากคำว่า ครู แปลว่า หนัก (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 171) นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่าครูอีกมาก เช่น

เปลื้อง ณ นคร (2525 : 89) ได้ให้ความหมายว่า ครู หมายถึง ความหนักแน่นผู้ควรแก่การเคารพของศิษย์ ผู้สั่งสอน มีคำที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นครูอีกมากมาย เช่น ครู คือพ่อแม่คนที่สอง ครู คือแม่พิมพ์ของชาติ และครู คือ ปุชนิยบุคคล ฯลฯ แสดงว่าครูมีความสำคัญที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป นอกจากนี้ ชิริยุทธี เสนิงส์ ณ อยุธยา (2517 : 381- 382) ได้สำรวจแนวความคิดและบทบาทของผู้รู้ และผู้เกี่ยวข้องกับวงการศึกษาและวงการครู เกี่ยวกับความสำคัญของครู สรุปได้ว่า

1. ครูเป็นนักพัฒนาคน พัฒนาทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาจิตใจให้เป็นผู้มีจิตใจสูง
2. ครูเป็นผู้ชี้แนะทางความคิดให้แก่ศิษย์ให้รู้จักการเลือกตัดสินใจ
3. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และบุคคลทั่วไป
4. ครูเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินการศึกษาอันเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ
5. ครูมีส่วนสำคัญในการสร้างเสริมเสถียรภาพของประเทศ ในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ให้มั่นคงเพราะสามารถปลูกฝังค่านิยม เจตคติ ตลอดจนความสำนึกทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ให้แก่นักเรียนและประชาชนได้มากที่สุด
6. ครูเป็นผู้ช่วยเหลือ และพัฒนาชุมชนให้เจริญขึ้นได้ เนื่องจากการรู้สภาพและปัญหาท้องถิ่นดีกว่าข้าราชการฝ่ายอื่นๆ

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ครู มีภารกิจที่จะต้องจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาขึ้นโดยรอบด้าน ภารกิจดังกล่าวนี้ คือ การสอนหรือการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในและนอกโรงเรียน ครู จึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในระบบการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ ครู นอกจากจะเป็นผู้ที่สั่งสอนให้ความรู้ในด้านวิชาการแล้ว ยังจะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งสามารถที่จะปรับตัวให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข

บทบาทและหน้าที่ของครู

ลีปปอนท์ เกตุทัต (2518 : 141 - 144) ให้ทัศนะไว้ว่า ครู คือผู้มีหน้าที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาโดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน และเป็นผู้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม เช่นเดียวกับวิญญาณพึงมี บทบาทของครู ได้กำหนดไว้ในแนวปฏิรูปการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูที่พึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. บทบาทเฉพาะตัว กล่าวคือ

- 1.1 เป็นผู้รักการอ่าน การค้นคว้า ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัย มั่นใจ และศรัทธาในอาชีพครู
- 1.2 มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออกเพื่อเผยแพร่ความคิด ความรู้ต่อสาธารณะ และเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน
- 1.3 เป็นผู้ประพฤติ และวางตนอยู่ในกรอบศีลธรรม จรรยา ที่ยอมรับในชุมชน
- 1.4 เป็นผู้ประกอบอาชีพพอควรอัตภาพ มานะบาก บั่น มัธยสถ์ ไม่เห็นแก่ความเจริญทางวัตถุเกินกว่าคุณธรรมและจริยธรรม

2. บทบาทต่อนักเรียน กล่าวคือ

- 2.1 ช่วยและแนะให้นักเรียนมีหลักรู้จักวิธีศึกษาค้นคว้าและเลือกทางของตนอย่างอิสระ
- 2.2 ฝึกนักเรียนให้ทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีวินัยในตนเอง
- 2.3 สนใจศึกษาระบบชาติของนักเรียน ให้ความรัก ความเอาใจใส่ และจัดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน
- 2.4 ศึกษาความสนใจ ความถนัด ความสามารถของนักเรียน และหาทางส่งเสริมแนะนำในการเลือกวิชาและอาชีพให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม
- 2.5 ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกฝืนในคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมของชาติ

3. บทบาทต่อสังคม กล่าวคือ

- 3.1 เป็นผู้รักความยุติธรรม และกล้าต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของสังคมด้วยสติปัญญา ตามกระบวนการที่เหมาะสม
- 3.2 เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน ต่าง ๆ ของท้องถิ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 3.3 เป็นผู้ส่งเสริม การดำเนินชีวิตตามวิถีทางประชาธิปไตยแก่ชุมชน โดยประพฤติตนเป็นแบบอย่างและชักนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามในโอกาสที่เหมาะสม

สุพัตรา มาศดิตถ์ (2534 : 5) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของครูในการเรียนการสอน ควรจะปฏิบัติ ดังนี้

1. ครูควรเป็นผู้ชี้แนะ และหาเทคนิควิธีการที่ดีและเหมาะสมมาสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อันนำไปสู่การสร้างแนวคิดและค่านิยมที่ดี
2. ครูต้องกระทำตัวเป็นแม่แบบ และเป็นแบบอย่างที่ดี คอยแนะนำอบรมสั่งสอน คุณธรรม จริยธรรม ความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติให้ฝังแน่นเป็นจิตสำนึกติดตัว และสามารถแสดงออกทางกิริยาท่าทางอันสุภาพอ่อนโยน แต่งกายตามสภาพวัฒนธรรมของท้องถิ่น
3. เป็นผู้มีการวินิจฉัย วินิจฉัย และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เพื่อค้นหาปัญหา และสิ่งบกพร่องของผู้เรียนนั้น ๆ และแก้ไขอย่างเหมาะสม
4. เป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน และสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ ในการทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระและสร้างสรรค์
5. เป็นผู้ให้กำลังใจ ให้ความสนใจต่อคำถามที่ผู้เรียนซักถาม เป็นผู้ฟังที่ดี และส่งเสริมเสนอแนะ เฝ้าและกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนอยากรู้ อยากเห็น ครูต้องเก็บรักษาความลับของผู้เรียน แสดงออกด้วยความรักและเมตตาโดยเสมอหน้า ไม่แสดงความลำเอียง คุุ่ค่าทำโทษเด็กโดยใช้อารมณ์ ควบคุมชมเชยหรือแสดงกิริยาชื่นชมในผลงานของผู้เรียน พยายามช่วยให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตัวเอง

ทวีป อภิสิทธิ์ (2524 : 7 - 10) เสนอว่า ถ้าพิจารณาบทบาทหน้าที่ของครู จากคำว่า ครู ในภาษาอังกฤษ คือ “teachers” จำแนกได้ ดังนี้

- t - teaching คือ บทบาทของผู้สอน ผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์
- e - ethics คือ บทบาทของผู้ส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม
- a - academic คือ บทบาทของผู้มีหลักวิชา ถ่ายทอดวิชา และเป็นนักวิชาการ
- c - culture heritage คือ บทบาทของผู้สืบทอดมรดกวัฒนธรรม
- h - human relation คือ บทบาทของผู้สร้างมนุษยสัมพันธ์ในชุมชน ผู้มีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและคนทั่วไป

e - evaluation คือ บทบาทของผู้วัดและประเมินผล

r - research คือ บทบาทของผู้ค้นคว้า วิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

s - service คือ บทบาทผู้ให้บริการแก่นักเรียน และให้บริการแก่ชุมชน

หน้าที่และความรับผิดชอบของครู จากการที่อาชีพครูได้รับการยกย่องไว้เป็นอาชีพชั้นสูง (Professional) มีบทบาทในการสอนนักเรียน หรือ นักศึกษาให้เป็นพลเมืองดีของรัฐ และได้รับความคาดหวังจากสังคมในการปฏิบัติงานและเป็นแบบอย่าง จึงได้มีหน่วยงานหลายฝ่ายกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ผู้เป็น “ครู” เช่น

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2521 : 17 - 18) ได้วางมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่รับผิดชอบไว้ 6 ประการ คือ

1. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การอบรม การปกครองดูแล ให้คำแนะนำ และแนะแนวต่าง ๆ

2. ศึกษาวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน

3. ให้บริการแก่สังคมในด้านวิชาการและด้านอื่นๆ

4. นิเทศในสาขาที่รับผิดชอบ

5. ช่วยงานธุรการและงานบริการของสถานศึกษา

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2525 : 21 - 31) กำหนดให้ข้าราชการครูมีหน้าที่ตามจรรยาและวินัยข้าราชการ ในพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ .ศ. 2518 มาตรา 65 ถึงมาตรา 81 มีความโดยสรุปดังนี้ ต้องเป็นผู้ที่ให้การสนับสนุน การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามระบอบรัฐธรรมนูญ นโยบายของรัฐบาล ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม รักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการรักษาความลับ อุทิศเวลา ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบของทางราชการ ไม่รายงานเท็จ ไม่ทำงานข้ามชั้น และฝ่าฝืนคำสั่งของผู้บังคับบัญชา มีความพยายามป้องกันประเทศทุกวิถีทาง ต้องมีความสุภาพเรียบร้อย ให้ความสะดวกแก่ประชาชน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับงานด้านการค้าและพรรคการเมือง ตลอดจนไม่กระทำการใด ซึ่งจะเป็นต้นเหตุให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

วีระ ดันตระกุล บุญทรง สังข์ทอง และอุบล เล่นวารี (2532 : 405) ได้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ของข้าราชการครูไว้ในหนังสือคู่มือสอบบรรจุครูอาจารย์ สรุปเกี่ยวกับหน้าที่ของครูตามระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณี พ.ศ. 2526 ไว้ดังนี้

1. เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น

3. ตั้งใจสั่งสอนศิษย์ และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้

4. รักษาชื่อเสียงของตนมิให้ขึ้นชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่ว

5. ถือปฏิบัติตามระเบียบ และแบบแผนธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา

6. ถ่ายทอดความรู้โดยไม่บิดเบือนปิดบังอำพราง

7. ให้เกียรติแก่ผู้อื่น ในทางวิชาการ

8. ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม

9. สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษาความลับของศิษย์

10. รักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือกัน ในหน้าที่การงาน

สุรินทร์ สรสิริ (2523 : 37 - 48) ได้เรียบเรียงหน้าที่ของครู ตามวิชาหลักการศึกษา ซึ่งเป็นแขนงหนึ่งของวิชาชีพครู โดยจำแนกหน้าที่ของครูไว้ ดังนี้

1. การสอน
2. การอบรม
3. การแนะแนวและช่วยเหลือ
4. การปกครอง
5. การจูงใจและปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมต่าง ๆ

หน้าที่ของครูด้านจริยศึกษาตามที่ กรมวิชาการ (2523 : 8 - 34) กำหนดไว้ ดังนี้

1. ครูทุกคนต้องพร้อมที่จะสอนจริยศึกษาได้ ต้องมีจริยธรรมอยู่ในตัว
2. ครูต้องเคารพความจริง มุ่งแสวงหาความจริง เข้าถึงความจริง แล้วนำไปสอนให้สอดคล้อง

กับจริยธรรม

3. ครูต้องทำความเข้าใจศัพท์ ถ้อยคำที่ใช้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อจะได้นำไปสอนให้ถูกต้องเหมาะสม

4. ครูต้องรู้จักคิด รู้จักทำตนเป็นมิตรที่ดี หรือ กัลยาณมิตร
5. ครูต้องสอน จริยศึกษาด้วยการปฏิบัติ และให้นักเรียนเป็นตัวอย่าง
6. ครูต้องวัดและประเมินการสอนอยู่เสมอ โดยการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของครู ตามข้อกำหนดของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทางด้านการศึกษา มีหลายประการ แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทและหน้าที่ของครูพึงมีต่อนักเรียนนั้น ด้านที่สำคัญที่สุด ครูจะต้องกระทำทุกวิถีทางที่จะให้นักเรียน นักศึกษา ได้ เกิดการพัฒนา เจริญก้าวหน้า ไปในทางที่ถูกต้องและดีงาม โดยครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และสร้างศรัทธาให้แก่ นักเรียน

คุณลักษณะครูที่พึงประสงค์

กรมสามัญศึกษา กำหนดคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ไว้ ดังที่ พะนอม แก้วกำเนิด (2531 : 56) ได้เรียบเรียงไว้ ดังนี้

1. รู้จักและรับผิดชอบ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของครูด้วยความขยันหมั่นเพียร และเป็นผู้มีน้ำใจ
2. มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในหลักสูตร จิตวิทยา และมีเทคนิคการสอน
3. มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมน้ำใจในวิชาการ โดยเฉพาะด้านวิชาการ
4. มีความรู้ ความเข้าใจ และตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่

5. มีความรู้และความสามารถ ในการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมของท้องถิ่นที่อาศัยอยู่

6. มีความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ ที่จะกระทำตนและทำงานเพื่อพัฒนาเยาวชน ท้องถิ่น โรงเรียน และชาติบ้านเมือง

7. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดี และประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัยของทางราชการ และนโยบายของทางราชการ

8. มีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

9. สร้างและพัฒนามาตรฐานชีวิตของตนและครอบครัว

10. มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองทั้งทางด้านวิชาการและความประพฤติ บุคลิกภาพ ศิลธรรม วัฒนธรรม และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู

จากแนวคิดของ พระนอม แก้วกำเนิด มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 ที่ได้มอบอำนาจให้คุรุสภาออกระเบียบที่ว่าด้วยจรรยา มรรยาท และวินัย ตามประเพณีครู พ.ศ. 2526 ทุกประการ กล่าวคือ ครูจะต้องเป็นบุคคลที่มีความสุภาพเรียบร้อย ซื่อสัตย์สุจริต และประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดีให้แก่ศิษย์ได้ มีความรับผิดชอบ รู้จักมัธยัสถ์ สนใจใฝ่หาความรู้ความชำนาญ เพื่อที่จะนำมาถ่ายทอดให้แก่ศิษย์ได้ มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น ในทำนองเดียวกัน กิลเบอร์ต (Gilbert, 1951 : 8 - 56) มีความคิดเห็นว่าครูที่ดีจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ คือ

1. วิชาที่สอนเป็นอย่างดี
2. ชอบวิชาที่สอน
3. รักเด็ก
4. รู้จักเด็ก
5. ใจกว้าง
6. ความรู้กว้างขวาง
7. มีอารมณ์ขัน
8. จำแม่น
9. มีความหวัง
10. มีเมตตาธรรม

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530 : 44 - 49) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครู ที่ดีว่า ครูที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ต้องมีความรู้ในด้านวิชาการทั่ว ๆ ไป ที่จะสอน และมีวิชาครูอย่างกว้างขวาง และทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม

2. มีเทคนิควิธีและความสามารถในการสอน หรือการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาในการถ่ายทอด มีความเอาใจใส่ และสามารถสอนให้นักเรียนนำวิชาความรู้ ไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. มีคุณสมบัติส่วนตัวที่ดี มีคุณธรรม มีศีลธรรมจรรยา เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไป มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นบุคคลที่มีลักษณะของกัลยาณมิตร ซึ่งได้แก่ มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีความประพฤติเรียบร้อย เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่เบียดเบียนใคร มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลคนทั่วไป มีสุขภาพจิตที่ดี จิตใจเบิกบานแจ่มใส มีเมตตากรุณา จิตใจอ่อนโยน มีสติปัญญา มีเหตุผล ละเว้นจากอบายมุขทั้งปวง

4. ครูต้องมีบทบาทในการพัฒนา ชุมชน โดยต้องเป็นผู้นำทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติตน การประกอบอาชีพ การช่วยเหลือให้คำแนะนำและแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อชี้แนะประชาชน และให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า ทนต่อความเจริญและการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ชาญชัย อินทรประวัติ (2523 : 32 - 33) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านการสอนของครูที่พึงประสงค์ไว้ 10 ประการ คือ

1. ก่อนทำการสอน ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน
2. ในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม
3. ควรสอนทีละเรื่อง โดยสอนจากเรื่องที่ใกล้ตัวไปหาไกลตัว
4. ครูควรแจ้งผลการกระทำของนักเรียนเป็นระยะ ๆ เช่น การทดสอบ การส่งการบ้าน
5. ครูจะต้องรู้จักการเสริมแรงด้วยการกล่าวชมเชย หรือให้รางวัลตามความเหมาะสม
6. ครูจะต้องให้นักเรียนฝึกด้วยตนเองบ่อย ๆ
7. ครูต้องพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสม และสร้างบรรยากาศให้เป็นประชาธิปไตย
8. การจัดสภาพการสอนให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง ในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด
9. ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
10. ครูควรสร้างแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกแก่นักเรียน

กมล สดประเสริฐ (2532 : 130) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการสอนว่า การสอนที่ดีที่สุด คือ การสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเองให้มากที่สุด ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องศึกษาและหาทางพัฒนาด้านสื่อการเรียนให้มากยิ่งขึ้น ส่วน ทศนีย์ สงวนสัตย์ (2532 : 41 - 43) กล่าวถึงการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ว่า ควรจะมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ควรเตรียมตัวนักเรียนก่อนเรียน โดยทดสอบความรู้เดิมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

2. เจาะจุดประสงค์การเรียนรู้ การเรียนจะประสบผลสำเร็จต่อเมื่อผู้เรียนรู้จุดประสงค์อย่างชัดเจน
3. เนื้อหาเป็นไปตามลำดับความยากง่าย
4. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลว่า นักเรียนจะเรียนรู้ได้ในเวลาไม่เท่ากัน และด้วยวิธีการเรียนที่แตกต่างกัน
5. ใช้สิ่งจูงใจเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียน
6. สื่อการสอนจะต้องได้รับการเลือกสรรและเตรียมอย่างเป็นระบบ
7. ความร่วมมือของผู้เรียนในการคิด ได้ตอบ การกระทำกิจกรรมเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น
8. ข้อมูลย้อนกลับ
9. การเสริมแรง
10. การฝึกปฏิบัติ
11. ขั้นตอนการเรียนรู้ในขณะที่ฝึกปฏิบัติที่สลับกับการสาธิต จะต้องสาธิตให้นักเรียนดูอย่างน้อย 2 ครั้ง
12. การนำไปใช้
13. เจตคติของผู้สอนต่อวิชาที่สอน ต่อผู้เรียน และต่อวิธีการสอนที่ตนเลือกใช้

สุวัฒน์ มุททะเมธา (2523 : 7 - 8) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพว่า ครูผู้สอนควรจะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ รู้เรื่องชุมชนเป็นอย่างดี มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และจะต้องเป็นผู้นำทางให้นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับผลการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 102) เสนอว่า การสอนเป็นศิลปะ มิใช่ศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรจะต้องจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เน้นให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงตลอดจนมีวิธีการที่เหมาะสมในการเสริมแรงให้นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งทิวา จักรกร (2527 : 29 - 31) ที่ว่า การสอนที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง (active participation) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้มีกิจกรรมร่วมด้วยตนเอง
2. การได้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่เหมาะสมและทันการ เพราะผู้เรียนได้รู้ผลการกระทำ หากมีข้อบกพร่องจะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3. ให้ผู้เรียนรู้สึกประสบความสำเร็จ (success experience) หากงานยากเกินไปผู้เรียนจะไม่ประสบความสำเร็จ ก็จะเกิดการท้อถอย เบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ครูจึงควรจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผลสำเร็จจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

4. สอนทีละขั้นตอน (gradual approximation) คือสอนจากพื้นฐานไปสู่เป้าหมายสุดท้าย วิเชียร อชิโนบุญวัฒน์ (2525 : 16 - 20) ให้ความเห็นว่าครูคือพลังสำคัญในการพัฒนาคน ให้มีความรู้ ความสามารถ มีเจตคติที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่จะไปสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติต่อไป ด้วยความสำคัญดังกล่าว ครูจึงต้องมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ในเนื้อหาวิชา คือความรู้ที่ต้องนำไปสอนนักเรียน
2. มีความรู้ทางการเมือง ครูต้องรู้จักซึ่ง มีความรอบคอบในการเป็นนำทางความคิด นอกจากนี้ ครูควรรู้และปฏิบัติตนในลักษณะของสัมพันธภาพแบบประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วย การระบธรรม สามัคคีธรรม และปัญญธรรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนที่อาศัยอยู่
3. ครูกับการเป็นแบบอย่างที่ดี คือ ครูจะต้องเป็นคนดีมีความประพฤติเรียบร้อย หรือนักเรียนสามารถเอาเป็นแบบอย่างได้ พึงมีค่านิยมที่ดี เป็นต้นว่า พึ่งตนเอง ขยัน ประหยัด และเก็บออม มีความรับผิดชอบ เป็นผู้รักษาระเบียบวินัยและกฎหมาย ปฏิบัติตนตามคุณธรรมของศาสนา มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

4. ด้านการสอน ในสภาพปัจจุบันครูต้องสอนคนมิใช่สอนหนังสือ นอกจากจะสอนนักเรียนแล้ว ยังจะต้องมีภาระหน้าที่ในการสอนผู้ปกครองของนักเรียนและบุคคลในชุมชน โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับผู้ปกครองแล้วสอดแทรกความรู้เข้าไปด้วย

5. มีความรู้ด้านเศรษฐกิจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน

ในสภาพสังคมปัจจุบัน ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากวิทยาการก้าวหน้าไปรวดเร็วกว่าหลักสูตร ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุคสังคมสารสนเทศ เป็นยุคที่ข่าวสารข้อมูลรวดเร็ว ฉับไว แต่หลักสูตรก้าวตามไม่ทัน ยังไม่มีการพัฒนาหรือปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม ดังที่เอกวิทย์ ณ ถลาง (2522 : 112 - 113) กล่าวไว้ว่า ความเปลี่ยนของความรู้นอกตำรา นอกชั้นเรียน นอกกระบบมีอยู่มากมาย ดังนั้นผู้สอนผู้เรียนที่ดีต้องมีสายตากว้างไกล และสามารถรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์เข้ามาสู่ตนได้ และในปัจจุบันผู้ใหญ่ที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีก็มีน้อย นักเรียนจึงต้องไขว่คว้าหาเอาเองจากสื่อต่าง ๆ เช่น จากโทรทัศน์ จากวารสารสิ่งพิมพ์ และจากเพื่อนฝูง ครูจึงเป็นหลักสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างสรรค์สังคมให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีศักดิ์ศรี ดังนั้น ครูจึงควรเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพสูง

จากแนวคิดดังกล่าว ความมุ่งหวังว่าคนที่เป็นครูนั้นควรจะเป็นคนที่มีคุณลักษณะดี เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมปัจจุบัน และควรเป็นคนที่มีความลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากบุคคลอาชีพอื่น ๆ ดังทัศนะของ จันทร ชุ่มเมืองปัก (2528 : 2 - 4) ได้เสนอไว้ว่า

1. ครูจะต้องเป็นผู้มีสติปัญญาสูง ต้องเป็นผู้ที่มองการณ์ไกลได้อย่างลึกซึ้ง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดี เป็นที่ปรึกษาแก่คนทั่ว ๆ ไปได้ และมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอย่างเสมอ

2. ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมสูง มีความละเอียดต่อการประพฤติไม่ดั่งาม มีความอดทน เสียสละ มีความเมตตา กรุณา มีความกตัญญู มีความประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น

3. บุคลิกภาพของผู้ที่เป็นครูนั่นจะต้องมองดูน่าศรัทธา ครูจะต้องระมัดระวังกิริยา ยึดแบบแผน สมถะ ไม่ลำสมยนิยม

4. ด้านท่วงทีวาจา ครูต้องใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน

5. ด้านจรรยาวัตรต้องงดงาม มีลักษณะพิเศษที่ทำให้ผู้พบเห็นรู้ว่าเป็นครู

แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร (2523 : 40 - 43) ได้บันทึกเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานของครูไว้ว่า ผู้ที่เป็นครูนั่นจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความรู้ด้านวิชาการ (general education) ความรู้ด้านนี้มีความสำคัญสำหรับผู้ที่เป็นครู

2. ความรู้ด้านวิชาครูหรือวิชาชีพ (professional education)

3. ประสบการณ์และทักษะในการสอน ครูต้องมีความสามารถในการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพสังคม

4. มีคุณธรรมนิยม กล่าวคือ

4.1 อุดมคติของครู (teacher's will) คือความตั้งใจในสิ่งที่ดีที่สุดในสิ่งที่ครูพึงยึดถือ ซึ่งได้แก่ ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักและศรัทธาในอาชีพครู ดำรงตนให้เหมาะสมกับสภาพของอาชีพครูตั้งใจทำงานเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติ โดยอุทิศตนให้กับการศึกษาด้วยความเต็มใจ โดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทน

4.2 วิญญาณครู (teacher's spirit) คือ ลักษณะอันเป็นแก่นแท้ในสภาวะของความเป็นครู ได้แก่ ความอดทน อดกลั้นต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน มีความรัก และหวังดีต่อนักเรียนอบรมนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของสังคม ให้เกียรติแก่นักเรียนโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะครอบครัว เพศ และวัย และจะต้องเป็นผู้ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ รั้งอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนหมั่นสำรวจและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรู้จริง และตั้งใจสอน จนเป็นแบบอย่างที่ดีได้

4.3 คุณธรรมครู (teacher's qualification) คือคุณสมบัติหรือความสามารถที่มีอยู่ในตัว ได้แก่การมีความรู้เพียงพอและถูกต้อง รับฟังและเคารพเหตุผลของผู้อื่น มีความยุติธรรม เสียสละ ตัดสินนักเรียนด้วยเหตุและผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4.4 จริยธรรมครู (teacher's function) คือ การแสดงออกในสิ่งที่ควรประพฤติ ได้แก่

4.4.1 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

4.4.2 ให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมอาชีพด้วยกัน

- 4.4.3 รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 4.4.4 แสดงกิริยาจาสุภาพ ใช้ภาษาสุภาพและถูกต้อง
- 4.4.5 ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับโอกาส สถานที่ เข้ากับชนได้ทุกชั้น วรณะ
- 4.4.6 สร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีระหว่างครูและผู้ปกครอง
- 4.4.7 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเมตตา กรุณา อดทน ซื่อสัตย์และสุภาพอ่อนโยน
- 4.4.8 รู้จักวิพากษ์วิจารณ์เพื่อปรับปรุงการศึกษา และการทำงานด้วยถ้อยคำสุภาพ
- 4.4.9 สร้างชื่อเสียง เกียรติคุณให้แก่ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และสถาบัน
- 4.4.10 มีความสามารถทางการสอนให้นักเรียนเกิดความรู้จริง และสามารถนำไป

ประยุกต์ใช้ได้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2538 : 1 - 4) กล่าวถึง คุณลักษณะและคุณธรรมของความเป็นครูไว้ ดังนี้

1. คุณลักษณะของความเป็นครู แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1.1 รูปลักษณ์ (appearance) ได้แก่ ลักษณะภายนอกที่มองเห็นได้ว่า คนเช่นนี้เอง เป็นครูที่พึงประสงค์ รูปลักษณ์ของครูในสังคมข่าวสาร มี 7 ลักษณะ ดังนี้

1.1.1 สดชื่น แจ่มใส สะอาดตา (pleasant) ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ครูควรมี สุขภาพดีร่างกายแข็งแรง แต่งกายสะอาดและมีท่าทางที่อímแจ่มใส ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อบรรยากาศ การเรียนการสอน

1.1.2 ตื่นตัว หนักเอา เบาเลว (alert) ครูต้องเป็นคนที่สนใจใฝ่รู้ ตื่นตัว กระฉับกระเฉง พร้อมที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เฝ้าดูความเปลี่ยนแปลงและผจญปัญหาที่เกิดขึ้น ครูต้องรู้รอบ และก้าวหน้าต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

1.1.3 มั่นใจในตนเอง (confident) ความไม่รู้และขาดประสบการณ์ สับสนและขาด เป้าหมายที่แน่นอน ทำให้ขาดความมั่นใจในตนเอง การสอนที่ครูมีความมั่นใจในตนเอง ย่อมมีความ อดอาจสง่างาม สามารถกำหนดสถานภาพของความเป็นครู อย่างมีศักดิ์ศรี แต่คุณลักษณะที่มั่นใจ ในตนเองนี้ ต้องพอเหมาะพอดี มีกาลเทศะ ไม่กลายเป็นความก้าวร้าวและหลงตัวเอง

1.1.4 รอบรู้ เนื่องจากได้อ่านมาก ฟังมาก ซึ่งภาษาดี เรียกว่าเป็น พหูสูตร ภาษา ฝรั่งเรียกว่า well informed คือ ครูต้องเป็นคนที่รอบรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ ตลอดจนปัญหาของสังคม ได้ติดตาม และสังเกตวิธีการของแต่และคน ใช้เหตุผล รู้จักใช้วิจารณ์ญาณ วินิจฉัย ตามความรู้ และประสบการณ์ของตน

1.1.5 เป็นกัลยาณมิตร (friendly or being intimate friend) คุณลักษณะนี้ หมายรวมถึง ความมีน้ำใจ ความใกล้ชิดผูกพันกับศิษย์และเพื่อนร่วมงาน ในลักษณะของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะทางสังคม เป็นที่รักและไว้วางใจ

1.1.6 ฉลาด (intelligent clever) ในการที่ครูสามารถใช้ภาษาได้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้องรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ได้เข้าใจรวดเร็ว จับประเด็นได้ว่าอะไรสำคัญ ๆ อะไรเป็นประเด็นหลัก ประเด็นย่อย ฟังคำสั่ง ฟังคำถามครั้งเดียวเข้าใจ

1.1.7 สุภาพ (courteous) ครูที่เก่ง ฉลาด รอบรู้ และมั่นใจนั้น ต้องเป็นคนที่มีความสุภาพ เป็นกิริยาที่เหมาะสมกับบุคคล กล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในตนเองอย่างถูกกาลเทศะ ไม่พูดจาล่วงเกินก้าวร้าว ความสุภาพจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของความเป็นครู

สรุปได้ว่า รูปลักษณะของความเป็นครูนั้น มีองค์ประกอบ ดังนี้ P – A – C – I – F – I – C รวมเป็น PACIFIC ซึ่งแปลว่า ความสงบ หากแต่แฝงความกล้าลึกและพลังที่เปี่ยมล้น

1.2 กิจลักษณะ (performance) หมายถึง ลักษณะ การกิจการพัฒนาตนเองของครูที่บ่งบอกถึงความรู้ ความคิด ความสามารถอันพึงประสงค์ กิจลักษณะที่ครูต้องสั่งสมและฝึกอบรม ให้เกิดขึ้นเป็นการพัฒนาตนเองมี 4 ประการ ซึ่งตามหลักพุทธธรรม เรียกว่า ภาวนา 4 คือ

1.2.1 กายภาวนา การพัฒนาทางกาย (Physical development) เป็นการฝึกอบรมวิธีการปฏิบัติงานกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ ในที่ถูกต้องควร เว้นและลด ละ เลิกการกระทำที่นำโทษ นำไปสู่ความเสื่อม มุ่งพัฒนาการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนและส่วนรวม

1.2.2 สิตภาวนา การพัฒนาความประพฤติ (moral development) เป็นการพัฒนาความประพฤติและจรรยาของบุคคล ให้เป็นไปตามหลักการและระเบียบวินัยที่ถูกต้อง ช่วยให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเมตตา ซื่อตรง ไม่ล่วงละเมิด จริงใจ และใช้สติปัญญา

1.2.3 จิตภาวนา การพัฒนาจิตใจ (emotional and mental development) หมายถึง การฝึกอบรมจิตใจให้เบิกบานผ่องใส เข้มแข็ง มั่นคง เรื่องของการพัฒนาจิตนี้เป็นประเด็นหลักที่จะทำให้คนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีผลต่อบุคลิกภาพของครูอย่างยิ่ง ครูที่มีความสุข คือ ครูที่ได้ฝึกอบรมหรือพัฒนาจิตของตนอยู่เสมอ

1.2.4 ปัญญาภาวนา การพัฒนาปัญญา (intellectual development) เป็นการฝึกอบรมวิเคราะห์ฝึกฝนตนเองจากภายใน เช่น การสำรวจความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจต่อเหตุการณ์ และปัญหาที่ได้เผชิญด้วยความเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นทาสของอคติ คือ ความรัก โลภ โกรธ หลง ฝึกคนที่มอง และมีปฏิริยาต่อสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริงที่เป็นอยู่ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและสามารถใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา

2. คุณธรรมของความเป็นครู มีหลัก 4 ประการ ที่แสดงถึงคุณธรรมของความเป็นครู ดังนี้

2.1 คุณธรรมที่เกิดขึ้นจากหลัก ารยอมรับ หมายถึง การยอมรับ และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ระหว่างศิษย์และครู เป็นการยอมรับถึงความคิด ความรู้สึก การมีคุณค่า การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็น

2.2 คุณธรรมเกิดจากความไว้วางใจ เป็นคุณธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของความจริงใจ ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ บทบาทของตน และความสุจริตทั้งทางกาย วาจาและใจ

2.3 คุณธรรมที่เกิดขึ้นจากหลักของความผูกพัน ซึ่งเกิดจากการสำนึกในคุณค่า สำนึก ในภารกิจที่ทุกฝ่ายต่างอำนวยความสะดวก เอื้ออาทรต่อกันมาเนิ่นนาน ความผูกพันเกิดขึ้นจากความรัก และความเข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้น คนที่เป็นครูจึงทำงานในหน้าที่ของตนด้วยความรัก รักศิษย์ รักการสอน มุ่งความเจริญของศิษย์ยิ่งกว่าตนเอง

2.4 คุณธรรมที่เกิดขึ้นจากหลักของการช่วยเหลือเกื้อกูล โดยที่ครูนั้นเปรียบเสมือน ผู้นำทาง เป็นผู้คุ้มครอง เป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้ที่พร้อมที่จะช่วยเหลือศิษย์ การช่วยเหลือเกื้อกูลนั้น ทำได้หลายวิธี เช่น การแนะนำในทางที่ถูกต้อง การป้องกันการกระทำชั่ว การเสนอทางเลือก และทางออก ในการแก้ปัญหา การช่วยเหลือทางกำลังใจ และทางทุนทรัพย์ การรับฟังความทุกข์ของ ศิษย์อย่างเห็นอกเห็นใจ และพร้อมที่จะเข้าใจ การสนับสนุนเมื่อศิษย์มุ่งสู่จุดหมาย การประคับประคอง เมื่อศิษย์พลาดพลั้ง คุณธรรมในหลักการข้อนี้ คือ เมตตาและกรุณา ซึ่งนับว่าเป็นแก่นของคุณธรรม ทั้งหลายสำหรับความเป็นครู

เขาวรินทร์ จันทนมัณฑะ (2536 : 12 - 14) ได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากครูเป็นบุคคลสำคัญ ในการพัฒนาประเทศ ครูจึงเป็นบุคคลที่พึงมีประสิทธิภาพในการทำงาน ดังนี้

1. ประสิทธิภาพด้านการสอน หมายถึง พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกเพื่อกระตุ้น ถ่ายทอด แนะนำ หรือหาวิธีการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และวิธีที่จะเรียน มีการทดสอบได้อย่างชัดเจน ปฏิบัติจริง เตรียมการสอนอย่างดีทุกครั้ง รู้จักใช้วิธีสอนและอุปกรณ์การสอนอย่างเหมาะสม มีความรู้ เรื่องหลักสูตรดี ขยัน ตั้งใจสอน ช่วยเหลือและใส่ใจนักเรียนที่อ่อน สอดแทรกการอบรมจรรยา มารยาทในขณะที่สอนโดยให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังเรียน เสนอบทเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนให้เป็นที่สนใจของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน สามารถวิเคราะห์ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในขณะที่กำลังเรียน มีเทคนิควิธีการวินิจฉัยและสอน ช่อมเสริม ให้แก่นักเรียน

2. ประสิทธิภาพในด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่มีเชื้อไขสัมพันธ์กับ นักเรียน ให้ความรักและความเมตตากับนักเรียนทั่วหน้ากัน ทำตัวให้นักเรียนทั้งรักทั้งเกรง ติดตาม ใ้คำถามทุกข์ของนักเรียนเสมอ เอาใจใส่นักเรียนทั้งด้านการเรียน สุขภาพอนามัย และความประพฤติ ให้กำลังใจและยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานสำเร็จและได้ผลก้าวหน้า สนใจร่วมกิจกรรมของ นักเรียน มีอารมณ์ดี รู้จักให้อภัยนักเรียน มีความอดกลั้นต่อการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พิจารณาคัดสินและลงโทษนักเรียนอย่างยุติธรรม ตักเตือนและชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเมื่อกระทำผิด รักษาความลับของนักเรียน มีความหวังดีต่อนักเรียนทุกคน ช่วยเหลือให้นักเรียน สามารถแก้ปัญหา ด้วยตนเองได้

3. ประสิทธิภาพเกี่ยวกับความประพฤติ คุณธรรมและศีลธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออก หรือวางตนอย่างมีแบบแผน อยู่ในกรอบธรรมเนียมของสังคมอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เช่น มีความกตัญญูทักท้วงต่อผู้มีพระคุณ มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความประพฤติเรียบร้อย สุภาพอ่อนน้อม ยึดมั่นในศีลธรรม รู้จักนำหลักธรรมมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ไม่หลงมัวเมาในอบายมุข รู้จักทำจิตใจให้ว่างผ่องใส ปราศจากทิฐิ คิด พุค ทำอะไรคำนึงถึงเกียรติยศ ชื่อเสียงของตนเองและวงศ์ตระกูล มีน้ำใจต่อคนทั่วไป

4. ประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงานทั่วไป หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนในด้านอื่น ๆ นอกจากการเรียนการสอน เช่น ปรับปรุงโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า ดูแลรับผิดชอบทรัพย์สินของโรงเรียน มีความภาคภูมิใจในงานอาชีพของตนเอง ไม่นิ่งดูดาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูงในงานที่ได้รับมอบหมาย

5. ประสิทธิภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างมีศิลปะ เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น ให้การต้อนรับผู้มาติดต่อ ปรับปรุงตนเองให้เข้าได้กับคนทุกชั้นทุกสังคม ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาท้องถิ่น มองบุคคลอื่นและเพื่อนร่วมงานในแง่ดีเสมอ ไม่เป็นคนสอพลอ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้ร่วมงาน ไม่กล่าวร้ายงานของเพื่อนร่วมงาน เว้นแต่ได้รับการขอร้อง ยินดีรับฟังคำวิจารณ์เกี่ยวกับข้อบกพร่องของงาน

6. ประสิทธิภาพเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะท่าทาง หมายถึง พฤติกรรมโดยรวมที่แสดงออกมาอย่างเห็นได้ชัด ไม่เกี่ยวกับคุณลักษณะอื่น เช่น ยิ้มแย้มอยู่เสมอ มีกำลังใจกำลังกายเข้มแข็ง ไม่แสดงอาการอ่อนแออ่อนไหวให้คนอื่นเห็น เอาใจใส่กับการรักษาความสะอาดของร่างกาย มีนิสัยกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงว่องไว ไม่ย่อท้อ เป็นคนอ่อนน้อม เป็นมิตรกับคนทุกชั้น ไม่ทำตัวเป็นคนมีปมด้อย

เคอร์รี่ (Kerry. 1986 : 171) กล่าวว่า การเป็นครูนั้นจำเป็นจะต้องมีทักษะและคุณลักษณะบางประการ เช่น มีความสามารถในการจัดการ มีความสามารถทางสติปัญญาในระดับสูง เชี่ยวชาญปัญหาดี เนื่องจากงานสอนมีชั่วโมงที่อยู่นั่งอยู่กับโต๊ะตลอดเวลา

จากการศึกษาดังกล่าว สิ่งที่ครูควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้การจัดการศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด การเป็นครูที่ดีนั้น นอกจากมีคุณลักษณะเข้าเกณฑ์มาตรฐานด้านความรู้ ประสพการณ์ ทักษะการสอน รู้หน้าที่เป็นอย่างดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ และเปี่ยมด้วยคุณธรรมแล้ว ครูยังจะต้องเน้นให้นักเรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักการใช้ความคิด สติปัญญาอย่างรอบคอบในการตัดสินใจ โดยเฉพาะในปัจจุบันจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

คุณลักษณะของครูธุรกิจ

สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การศึกษามุ่งบรรลุจุดหมายได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด นั้น ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของครู ที่จะถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้แก่แก่นักเรียนได้ดีเพียงใด อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนวิชาชีพ จะต้องมีความรู้ทั้งทางด้านวิชาชีพ วิชาสัมพันธ์และวิชาครู (ถาวร สารวิทย์ : 89 - 90)

ประภาสรี อมรสิน (2533 : 536 - 537) กล่าวว่า วิชาทางธุรกิจเกือบทุกวิชา มักจะเป็นวิชาที่ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ทางวิชาการ หรือ ภาควิชาส่วนหนึ่งและการฝึกฝนปฏิบัติ อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งวิชาแต่ละวิชาทางธุรกิจ หมายถึง เนื้อหาสาระ ความรู้ทางวิชาการ รวมถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วย ฉะนั้นบทบาทของครูผู้สอนจึงมีส่วนสำคัญ และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงบุคลิกภาพ เสริมสร้างความรู้และประสบการณ์อยู่เสมอ รวมทั้งมีเทคนิคการสอนที่เร้า ใจและจูงใจให้นักเรียนเกิดความ ต้องการและสนใจที่จะเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องมีบทบาทการเป็นครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูผู้สอนวิชาธุรกิจ ควรมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพส่วนตัวที่ดี ดังได้กล่าวมาแล้วว่า นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดี ก็ต่อเมื่อมีความสนใจครูผู้สอนดังนั้นครูควรมีบุคลิกภาพของการเป็นครู หรือที่เรียกว่า “มีวิญญาณของความเป็นครู” เช่น แต่งกายเหมาะสมมีความสุภาพอ่อนโยน มีความเมตตากรุณา มีขันติ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะเป็นผู้นำ มีอารมณ์ขัน มีศรัทธาและความภาคภูมิใจในความเป็นครูของตน นอกจากนี้ครูที่สอนวิชาธุรกิจ ควรมีบุคลิกลักษณะเป็นนักธุรกิจประกอบกัน หรืออาจต้องมี “มีวิญญาณของความเป็นนักธุรกิจ” ด้วย เช่น ความคล่องแคล่วว่องไว มีทัศนะที่กว้างไกล มีการบริหารเวลาและวางแผนอย่างเหมาะสม มีความเที่ยงธรรม มีจรรยาวิชาชีพ และคุณธรรม มีความอดทนขยันหมั่นเพียร มีความพยายามไม่ท้อถอย ฉะนั้นครูผู้สอนวิชาธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีบุคลิกในหลายลักษณะ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแบบอย่าง และสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ เรียนเกิดความภูมิใจ และก่อให้เกิดการสนใจที่จะเรียนรู้

2. มีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง ผู้ที่เป็นครูนั้นมิใช่มีความรู้แต่เพียงในตำรา หรือ ทางวิชาการเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในหลายๆ ด้าน เช่น ความรู้ทางด้าน เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การลงทุน และอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของวิชาธุรกิจ

3. มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน ซึ่งในรายวิชาที่สอนนั้นควรจะต้องทำความเข้าใจ และแสวงหา ความรู้ในรายละเอียด วิชาที่อยู่ในหลักสูตรรายวิชานั้น เพื่อจะได้นำมาวางแผน การสอน เรียงลำดับความยากง่าย ความต่อเนื่องของรายละเอียดเนื้อหา ฯลฯ

4. มีความสามารถในการสอน ความสามารถในการสอนของครูธุรกิจนั้น ขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีสอน ซึ่งเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่ครูทุกคนควรจะต้องฝึกฝนและปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ ทักษะมีความเชื่อมั่นในตนเอง องค์ประกอบที่จะสามารถทำให้ครูผู้สอน มีเทคนิควิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ “KASH” กล่าวคือ

K = Knowledge คือ ความรู้ในเนื้อหาวิชา เข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษา
จุดมุ่งหมายของวิชาที่สอน

A = Attitude คือ ทศนคติ และเจตคติ ที่ดีต่อการเป็นครู

S = Skill คือ ทักษะในการสอน มีความสามารถในการวางแผนการสอน
เข้าใจหลักการเรียนรู้และการสอน มีความสามารถในการ
แก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นต้น

H = Habit คือ มีนิสัยรักความเป็นครู รักการสอน มุ่งความสำเร็จ และ
ประสิทธิภาพในการสอน

กรมอาชีวศึกษา (2521 : 7) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องการจัดการศึกษาสายอาชีพ กล่าวถึงครูสอนวิชาชีพว่า มีลักษณะที่แตกต่างจากครูสอนวิชาสามัญ และครูสอนวิชาชีพ จะดำเนินการสอนให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในหลักสูตร จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีทักษะในการทำงาน
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในงานอาชีพมาแล้วพอสมควร
3. เป็นผู้ที่มีการตัดสินใจดี เป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียน
4. เป็นผู้ที่มีความชำนาญในการสอน มีหลักวิชาครู รู้จักใช้อุปกรณ์การสอน เข้าใจหลักการ
วัดผลที่ดี

5. เป็นผู้ที่ใช้ช่องทางในการประกอบอาชีพแก่นักเรียน

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ทางบริหารธุรกิจ ในระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ ทศ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อุดลย์ จาตุรงค์กุล และคนอื่น ๆ (2525 : 45) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดี ของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในระดับอุดมศึกษา พอสรุปได้ ดังนี้

1. บุคลิกภาพดี คือ การแต่งกาย มนุษยสัมพันธ์ ความประพฤติ การปฏิบัติ
2. ความรู้ดี คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างถ่องแท้ และมีความรู้ที่ทันสมัย
ทันเหตุการณ์
3. ประสบการณ์ดี คือ มีประสบการณ์ทางธุรกิจที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการสอน
4. มีความรับผิดชอบ คือ มีการเตรียมการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีความตรงต่อเวลา
หมั่นตรวจสอบตัวเอง รับผิดชอบตัวเองและวิชาชีพ

5. มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ คือ รู้จักนำเอาวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับโอกาส และ ปัญหา จนทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพได้

วิฑูรย์ อุปถัมภ์ (2530 : ข – ค) ศึกษาสมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ ในระดับอุดมศึกษา พบว่ามีสมรรถภาพที่จำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะและเจตคติ ได้แก่

- 1.1 มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่
- 1.2 มีความเสียสละอุทิศเวลาเพื่องาน
- 1.3 ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไว้วางใจได้
- 1.4 มีเจตคติที่ดีต่องานในอาชีพ
- 1.5 ขยัน อดทน อดกลั้น อดทน
- 1.6 มีสุขภาพกายและจิตดี
- 1.7 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.8 ใจคอหนักแน่นควบคุมอารมณ์ได้
- 1.9 เคารพกฎหมาย ระเบียบ วินัย และข้อบังคับของสถาบัน
- 1.10 มีมนุษยสัมพันธ์ดี เคารพผู้บังคับบัญชา
- 1.11 แต่งตัวเรียบร้อย สะอาด ทำทางเหมาะสม
- 1.12 มีลักษณะความเป็นผู้นำ

2. ด้านความรู้และทักษะ ได้แก่

- 2.1 มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพเฉพาะ
- 2.2 มีทักษะและประสบการณ์ทางวิชาชีพ
- 2.3 มีความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในวิชาชีพเฉพาะ
- 2.4 รู้จักวิเคราะห์ปัญหา หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ
- 2.5 มีความรู้เกี่ยวกับการแนะแนววิชาชีพ
- 2.6 มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู
- 2.7 มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพสัมพันธ์
- 2.8 มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น

3. ด้านเทคนิควิธีสอน ได้แก่

- 3.1 ให้ความชัดเจนในการสาธิตอุปกรณ์การสอน
- 3.2 รู้จักวางแผนการสอน
- 3.3 รู้เทคนิคการสร้างความก้าวหน้าให้กับนักเรียน
- 3.4 รู้จักสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน

- 3.5 รู้จักวิธีสอนในชั้นเรียน
- 3.6 รู้เทคนิคการบูรณาการวิชาชีพเฉพาะกับวิชาอื่น
- 3.7 รู้การจัดระเบียบภายในห้องเรียน
- 3.8 รู้เทคนิคในการสอนหลายแบบ
- 3.9 รู้เทคนิคการทดสอบและประเมินผล
- 3.10 รู้การใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
- 3.11 รู้ลำดับการสอนตามหลักสูตร

ดัลลาส และคณะ ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูธุรกิจที่สามารถทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพว่า ขึ้นอยู่กับลักษณะของครูที่มีส่วนทำ าสภาพในห้องเรียน น่าเรียนและน่าสนใจ ผู้สอนที่มีความรู้ทางเนื้อหาวิชาอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ ผู้สอนจะต้องรู้จัก สร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียน ให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน สภาพการเรียนด้วย เพื่อให้เกิดผลดี ในการนำเทคนิคการสอนและวิธีสอนที่ดีไปใช้ให้ ด้ผลในชั้นเรียน นอกจากนั้นการที่จะทำให้ การเรียนการสอนสนุกสนาน ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับนักเรียน และสภาพของชั้นเรียนด้วย ซึ่ง คุณลักษณะ หรือ บุคลิกภาพของครู มีดังนี้

1. ครูธุรกิจต้องเป็นผู้ที่ไม่หยุดนิ่ง เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา (business teacher is dynamic) ครูที่ดีจะต้องสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ให้สนใจในการเรียน ครูจะต้องพยายามศึกษาค้นคว้าและตื่นตัวให้ทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวงการธุรกิจปัจจุบัน ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันที่ก้าวหน้า และไปไกล ครูต้องสามารถสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนาน นอกจากนั้นการแต่งกายของครู ก็เป็นส่วนหนึ่งที่เรียกความสนใจของนักเรียนได้ ครูที่ดีควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยและเหมาะสม การแต่งกายให้สุภาพมิได้หมายความว่า จะต้องใช้เสื้อผ้าที่หรูหรา ราคาแพง และเปลี่ยนแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ แต่จะต้องแต่งกายให้สะอาดเรียบร้อย ใช้เสื้อผ้าที่ราคาพอสมควรแก่ฐานะ สีนุ่มนวล กำนึงถึงความสะดวก

2. ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ (business teacher is scholarly) ครูที่มีความรู้ บางครั้งก็มิได้มีความชำนาญในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่แก่นักเรียนเสมอไป ดังนั้น ครูที่ดีจะต้องรู้ หลักการสอน มีเทคนิค และวิธีการถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป ความรู้ที่ครูถ่ายทอดให้แก่นักเรียนสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นความรู้ติดตัวเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้ จะช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในตัวครู พร้อมทั้งจะเชื่อฟัง รับฟัง และปฏิบัติตาม

3. ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีหลักการ และเหตุผล (business teacher is realistic) ครูจะต้องยอมรับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนอย่างมีเหตุผลและเป็นธรรม เพื่อที่จะได้เลือก วิธีสอน และกิจกรรมให้เหมาะสมกับภูมิหลังของนักเรียน ในการที่จะให้นักเรียน ้นได้เกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้

เพื่อลดช่องว่างของนักเรียน และขจัดความเคร่งเครียดเกินความจำเป็นในชั้นเรียน อันจะทำให้การเรียนการสอนมีแต่ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน

4. ครูธุรกิจจะต้องเป็นประชาธิปไตย (business teacher is democratic) ครูธุรกิจควรจะต้องยึดถือหลักการของประชาธิปไตย เคารพและยึดมั่นในสิทธิของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้อย่างเสรี และเปิดใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ไม่ผูกขาดทางความคิด อยู่เพียงผู้เดียว ไม่ใช้ความรุนแรงเข้าตัดสิน หรือเป็นผู้บงการให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งอยู่ตลอดเวลา ควรจะได้เคารพ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ้าง ทั้งนี้ ก็เพื่อสร้างสรรค์ความสามัคคีและมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน ข้อเสนอแนะของนักเรียนบางประการ อาจเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในโอกาสต่อไป

ครูเปรียบเสมือนผู้มีความเชี่ยวชาญในการสอน เป็นผู้ที่ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนน่าเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ครูที่ดีควรมีพฤติกรรมเป็นผู้นำทางด้านสัมพันธภาพ แสดงออกถึงความสามารถในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยได้รับความนิยชมชอบและความไว้วางใจ จากนักเรียน ได้รับความนับถือ และมีสัมพันธ์อันอบอุ่นระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ร่วมงาน นอกจากนั้น ครูควรมีพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ อันหมายถึง พฤติกรรมที่ครูมีความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ครูกับนักเรียนและผู้ร่วมงาน ในด้านการสร้างสรรค์ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินงาน ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ครูที่ดีจะต้องมีใจเมตตา กรุณา และความเมตตา กรุณานั้น ต้องไม่ทำให้เสียความยุติธรรม ขาดความเสมอภาค

คุณลักษณะของครูธุรกิจที่ควรมี ในสถานการณ์ของโลกธุรกิจในยุคปัจจุบัน และงานอาชีพด้านธุรกิจ คือลักษณะของความเป็นผู้นำ ซึ่งครู จะเป็นแม่แบบ และแบบอย่างที่ดีในการแสดงออก หรือ การถ่ายทอดให้นักศึกษาได้รับรู้ถึงคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อันนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติ ของตนเอง และคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดี ในการประกอบอาชีพต่อไปในภายภาคหน้า ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นำไว้ ดังนี้

ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ (2523 : 1 - 2) ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่สามารถจัดบริการ หรือ รับใช้หมู่คณะได้ดีที่สุด และจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ คือ

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. มีวิจรรณญาณ
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีมนุษยสัมพันธ์
5. ทำหน้าที่ตัดสินใจได้ดี

กิติ ตยัคคานนท์ (2532 : 19) ความเป็นผู้นำ คือศิลปะหรือความสามารถของบุคคลที่จะจูงใจ หรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้

กระบวนการสื่อความหมายให้ร่วมใจกับตน ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ มีดังนี้

1. สุขภาพแข็งแรงดี
2. มีความรู้ดี
3. ทำทางและบุคลิกดี
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความกระตือรือร้น
5. มีการตัดสินใจกับการใช้ดุลยพินิจที่ดี และถูกต้อง
6. มีความกล้าหาญ เด็ดขาด จริงจัง ไม่โลเล
7. มีความอดทน มีสมาธิในการทำงาน ใจคอหนักแน่น และควบคุมตนเองได้
8. มีการสื่อความหมายที่ดี คำสั่งไม่คลุมเครือ หมายถึงการพูดเป็น และเขียนเป็น
9. ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ ไม่ใช้อิทธิพล หรือสิทธิพิเศษในทางที่ผิด
10. มีมนุษยสัมพันธ์
11. มีการวางแผนและการดำเนินการตามแผนงาน
12. มีเทคนิคในการทำงาน
13. การให้คำแนะนำ และการฝึกสอนงาน

วิธีสอนและลักษณะการสอนที่ดี

ทิสนา แคมมณี (2544 : 7) ได้กล่าวสรุปว่า วิธีสอน คือ ขั้นตอนในการดำเนินการสอน ให้สำเร็จด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญ อันเป็นลักษณะเฉพาะหรือลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้น ๆ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 95) ได้สรุปความหมายของ วิธีสอนไว้ว่า วิธีสอน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้สอนใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

วิธีสอนของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่การสอน เพราะครูต้องใช้ความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์ใน การจัดขั้นตอนวิธีสอนของตน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด และมีประสิทธิภาพสูงสุด วิธีการสอนที่นำมาใช้กันส่วนใหญ่มีหลายวิธี และไม่มีวิธีสอนวิธีใดที่ดีที่สุด เพราะในแต่ละวิชาหรือ แต่ละศาสตร์จะมีจุดเด่นในตัวเอง ดังนี้ นครูควรเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และเนื้อหาวิชานั้น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของตน ซึ่งทิสนา แคมมณี (2544 : 9 - 99) ได้นำเสนอวิธีสอนแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture) เป็นวิธีสอนที่อาศัย ความสามารถของผู้สอนในการเรียบเรียงเนื้อหาสาระและการใช้เทคนิคในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้น่าสนใจ

2. วิธีสอนโดยใช้วิธีการสาธิต (Demonstration) เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเห็นสิ่งที่เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำในเรื่องที่สาธิตได้ดีและนาน

3. วิธีสอนโดยใช้การทดลอง (Experiment) เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงโดยได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้พิสูจน์ ทดสอบ และเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีความเข้าใจและจดจำการเรียนรู้ได้นาน

4. วิธีสอนโดยใช้การนิรนัย (Deduction) เป็นการสอนจากหลักการไปสู่ตัวอย่างย่อย ๆ ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนการนำหลักการไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

5. วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction) เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนสรุปหลักการหรือแนวคิดจากตัวอย่างต่าง ๆ ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนได้คิดได้ทำความเข้าใจด้วยตนเอง

6. วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip) เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่เรียน ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง ได้ใช้แหล่งชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน

7. วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนกว้างขึ้น

8. วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization) เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพของเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้ประจักษ์ชัด วยตาตนเองทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและจดจำได้นาน

9. วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะใช้บทบาทเป็นเครื่องมือในการดึงความรู้สึคนึกคิด การรับรู้ เจตคติ หรือ อคติต่าง ๆ ที่ซ่อนอยู่ในส่วนลึกของผู้แสดงออกมาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้

10. วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case) การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างนี้ มีได้มุ่งที่คำตอบใดคำตอบหนึ่งแต่ต้องการให้ผู้เรียนเห็น คำตอบและเหตุผลที่หลากหลาย อันจะช่วยให้การตัดสินใจมีความรอบคอบขึ้น

11. วิธีสอนโดยใช้เกม (Game) จุดเน้นของเกมอยู่ที่การเรียนรู้ยุทธวิธีต่าง ๆ ที่จะเอาชนะอุปสรรคเพื่อจะไปให้ถึงเป้าหมาย ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจจุดเน้นของการใช้เกม ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

12. วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการสอนที่มุ่งช่วยผู้เรียนให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นจริงที่สถานการณ์นั้นจำลองขึ้นมา ดังนั้นการอภิปรายจึงควรมุ่งประเด็นไปที่

การเรียนรู้ความจริง ว่าในความเป็นจริง สถานการณ์ในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างไร และอะไรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้จากการเล่นของตนเองในสถานการณ์นั้น

13. วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และทราบผลการเรียนรู้ของตนทันทีที่เรียนจบ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดีหรือรื่นในการเรียนรู้

14. วิธีสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม (Programmed Instruction) เป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถ และสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้ทันทีด้วยตนเอง

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 50 - 74) ได้นำเสนอวิธีสอนที่สำคัญแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. วิธีสอนแบบบรรยาย (Lecture) เป็นวิธีสอนที่เก่าแก่ที่สุด มีลักษณะดังนี้ คือ ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนในรูปของการบอกเล่า หรือ อธิบาย ผู้เรียนเป็นฝ่ายฟัง อาจจดบันทึกสาระสำคัญ มุ่งถ่ายทอดความรู้ และ หรือมุ่งให้เข้าใจ

2. วิธีสอนแบบอภิปราย (Discussion) คือการสอนที่มีลักษณะดังนี้ คือ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน ความคิดเห็นที่เสนออาจได้มาจากประสบการณ์ การศึกษาค้นคว้า การพิจารณาไตร่ตรอง การวิเคราะห์ การเสนอความคิดเห็นจะไม่อยู่ ในรูปสรุปผลการประเมินสั้น ๆ ว่า ถูก - ผิด สำคัญ - ไม่สำคัญ แต่จะเป็นความคิดเห็นที่เป็นคำชี้แจง โดยหลักเหตุผล และมีหลักฐานสนับสนุน หรือ อย่างใดอย่างหนึ่ง

3. วิธีสอนแบบอภิปรายย่อย (Buzz Group) เป็นการสอนที่มีลักษณะดังนี้ คือ แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 2 - 6 คน สมาชิกแต่ละกลุ่มอภิปรายในประเด็นหรือปัญหาที่ผู้สอนยกขึ้นมา โดยอภิปรายในช่วงเวลาสั้น ๆ เช่น 5 - 10 นาที ปัญหาที่แต่ละกลุ่มจะอภิปรายอาจเป็นปัญหาเดียวกัน หรือต่างกันก็ได้ และมักดำเนินการหลังจากผู้เรียนได้ฟังการบรรยายไประยะหนึ่งแล้ว หลังจากอภิปรายย่อยภายในกลุ่มเสร็จแล้ว จะมีการอภิปรายในกลุ่มใหญ่ทั้งหมด

4. วิธีสอนแบบสัมมนา (Seminar) เป็นการสอนที่มีลักษณะดังนี้ คือ ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งแล้วมาเสนอเพื่ออภิปราย เรื่องที่จะสัมมนาอาจเป็นเรื่องเดียวโดยเลือกตามความสนใจก็ได้ ในการศึกษาค้นคว้าอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกัน เช่น ศึกษา จากตำรา เอกสาร วารสาร ต่าง ๆ ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ทำการทดลองหรือวิจัย ศึกษาจากของจริง เป็นต้น

5. วิธีสอนแบบติว (Tutorial) คือการสอนกลุ่มย่อยหรือการสอนรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้สอน หรือผู้เรียนที่เรียนเก่งในเรื่องนั้นเป็นผู้สอน อาจสอนเรื่องใหม่ หรือสอนบททวนจากที่ได้ฟังบรรยายในเรื่องนั้นมาแล้ว

6. วิธีสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) คือ เทคนิคการสอนที่ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น นั่นคือแสดงบทบาทที่กำหนดให้

7. วิธีสอนแบบเกมจำลองสถานการณ์ (Simulation Gaming) เป็นวิธีสอนที่พัฒนามาจากการแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม และการจำลองสถานการณ์ คือ วิธีที่ผู้สอนนำเอาสถานการณ์จริงมาจำลองไว้ในห้องเรียน พยายามให้มีสภาพเหมือนจริงมากที่สุด และกำหนดกติกา กฎ หรือเงื่อนไขสำหรับเกมนั้นแล้วแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ เข้าไปแข่งขันหรือเล่นในสถานการณ์จำลองนั้น

8. วิธีสอนโดยใช้การระดมความคิด (Brainstorming) คือ การให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่มีการ วิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะที่ผู้เรียนเสนอมานั้น มีการบันทึกความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะทั้งหมด

9. วิธีสอนแบบค้นพบความรู้ (Discovery) คือ วิธีสอนที่ผู้เรียนค้นพบคำตอบ หรือความรู้ด้วยตนเอง คำว่าค้นพบความรู้ไม่ได้หมายถึงว่าผู้เรียนเป็นคนค้นพบความรู้หรือคำตอบนั้นเป็นคนแรก สิ่งที่ค้นพบนั้นจะมีผู้ค้นพบมาก่อนแล้ว และผู้เรียนก็ค้นพบความรู้หรือคำตอบนั้นด้วยตนเอง

10. วิธีสอนแบบการแก้ปัญหา (Problem Solving) คือวิธีสอนที่ใช้วิธีการทาง วิทยาศาสตร์ โดยใช้ทั้งการแก้ปัญหของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) อันได้แก่

1. ให้นิยามปัญหา
2. ตั้งสมมติฐาน
3. รวบรวม ประเมิน จัดระบบและตีความหมายข้อมูล
4. สรุป
5. ตรวจสอบผลสรุป

11. วิธีสอนแบบปฏิบัติการ (Laboratory) คือ การสอนที่ให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้การแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด โดยทำการทดลองปฏิบัติฝึกการใช้ทฤษฎี โดยผ่านการสังเกต การทดลอง ภายใต้สภาพที่ควบคุมไว้

12. วิธีสอนโดยใช้โสตทัศนูปกรณ์ (Audio – visual Media) หมายถึง การสอนโดยใช้อุปกรณ์การสอนต่างๆ เช่น รูปภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หุ่นจำลอง เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เป็นต้น

13. วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนเสนอรายงานในชั้น คือ เทคนิคการสอนที่มอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าสาระความรู้ เรื่องราว แล้วนำมาเสนอรายงานในชั้น โดยทั่วไปจะเสนอด้วยวาจา ผู้สอนอาจมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มได้

14. วิธีสอนโดยการใช้คำถาม เป็นการสอนที่ผู้สอนป้อนคำถามให้ผู้เรียนตอบ อาจตอบเป็นรายบุคคล หรือตอบเป็นกลุ่มย่อย หรือตอบทั้งชั้น การตอบใช้วิธีพูดตอบ ผู้สอนจะพิจารณาคำตอบ แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือถามคนอื่นหรือกลุ่มอื่นจนกว่าจะได้คำตอบที่ถูกต้อง เหมาะสม

อนงค์พร สถิตภาติกุล (2543 : 11 - 14) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสไตล์การสอนที่ผู้สอนสามารถพัฒนาสไตล์การสอนได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยการค้นพบตัวเองเพื่อไปสู่แนวทางการสอนที่ดีที่สุด ดังนี้

1. การวางแผนล่วงหน้า การกระทำโดยทันที ในกรณีที่ผู้สอนต้องตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่มีแผนล่วงหน้า ย่อมได้รับผลกระทบในทางลบอย่างรุนแรง

2. การเรียนรู้ในชั้นเรียน The Oracle Study จำแนก สไตล์ผู้เรียนไว้ 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

2.1 ผู้แสวงหาความรู้ จะให้ความสนใจในตัวผู้สอนเหนือสิ่งอื่นใด

2.2 ผู้ซ่อนเร้น พยายามหลบหลีกสายตาของผู้สอนอยู่เสมอ

2.3 ผู้สันโดษ ไม่ชอบสมาคมกับเพื่อน ๆ และผู้สอนจะใช้เวลาหมกมุ่นอยู่กับการทำงาน

2.4 ผู้อยู่เบื้องหลัง (ความสำเร็จ) คล้าย ๆ กับพวกสันโดษ แต่ชอบที่จะให้ความช่วยเหลือเพื่อน ๆ ในการทำงาน

ดังนั้นหากผู้สอนต้องการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตรวจสอบความรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างเหมาะสม

3. ภารกิจเดียว งานต่าง ๆ ที่หลากหลาย ในกรณีที่ผู้เรียนต้องการจะเรียนหลาย ๆ วิชาในเวลาเดียวกัน ย่อมต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ที่ต่างกัน การใช้สื่อประกอบการอธิบาย อย่างง่าย ๆ ของผู้สอน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น สำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ช้า นอกเหนือจากการใช้สื่อการเรียนการสอนแล้ว การจัดทำหัวข้อเรื่องเพื่อการเรียน ตลอดจนการจัดหาหนังสือเรียนเพิ่มเติมจะช่วยให้ผู้สอนประสบความสำเร็จได้

4. ความอดทน สิ่งที่ตึงเครียดเร้าใจ ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น มีคุณธรรม และมีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงต้องอาศัยความอดทนเป็นเลิศและหากผู้สอนมีอารมณ์เบิกบานแจ่มใส จะทำให้เกิดประกายความคิดที่จะนำไปสู่ผู้เรียนได้อย่างตึงเครียดและน่าสนใจ

5. ความสมบูรณ์ ความไม่พร้อม โดยทั่วไปผู้สอนมักจะคาดหวังว่าผู้เรียนจะต้องทำสิ่งนั้น ๆ ได้เสมอ แต่ในความเป็นจริงแล้วอาจไม่เป็นเช่นนั้น ในกรณีที่ผู้สอนมีความพร้อม พึงระมัดระวังที่จะไม่ถามในรายละเอียดจากผู้เรียน เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ หรือ ในเรื่องการเรียน ผู้สอนจะต้องมั่นใจถึงความถูกต้องของสิ่งที่เขียนขึ้น และไม่ควรตำหนิผู้เรียนที่เขียนหนังสือได้ช้า ส่วนผู้สอนที่ไม่มีความพร้อมมักจะอาศัยการตรวจงานของผู้เรียน โดยเน้นถึงความถูกต้องมีรายละเอียดตามที่ผู้สอนต้องการ

6. การตรงต่อเวลา การมาสาย ผู้สอนควรเป็นผู้ตรงต่อเวลาในการทำงานเสมอ การมาสายนอกจากจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีสำหรับผู้เรียนแล้ว ยังก่อให้เกิดความรำคาญแก่สถาบัน ตลอดจนเป็นผลให้งานเกิดความผิดพลาดได้ง่าย

สรุปได้ว่า ครู หรือ อาจารย์ผู้สอนจึงต้องพิจารณาเลือกใช้วิธีสอน ที่เหมาะสม ซึ่งถ้ามีการสอนที่ดีก็ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ผู้สอนจึงต้องมีเทคนิควิธีเพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเป็นที่น่าสนใจ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 11 - 12) ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ดี ดังนี้

1. เป็นการสอนที่มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ครอบคลุมประกอบของการสอน ได้แก่ การตั้งจุดประสงค์การสอน การจัดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล
2. เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ความคิด ด้านเจตคติ และด้านทักษะ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้แจ้ง คิดชอบ และปฏิบัติดี เกิดการเจริญเติบโตทุกด้านอย่างขึ้นบาน และแจ่มใส
3. เป็นการสอนที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์กับเนื้อหา และกับผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม
4. เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน
5. เป็นการสอนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร เช่น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และการแสวงหาความรู้อย่างเป็นกระบวนการ ผู้สอนก็ต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติ ดังที่หลักสูตรกำหนดไว้
6. เป็นการสอนที่คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและตลอดไป เช่น การสอนโดยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิจารณ์ ได้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ได้ฝึกคิดแก้ปัญหา ย่อมดีกว่าวิธีสอนโดยบอกความรู้ให้หรือกระทำให้ดูแต่เพียงอย่างเดียวการให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์ทั้งความรู้ ความคิด ไปใช้ในชีวิตประจำวันปัจจุบันและอนาคตได้ย่อมเป็นการสอนที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน
7. เป็นการสอนที่เร้าความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจตลอดจนกระบวนการสอน เช่น ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ ใช้คำถามกระตุ้นให้คิด ใช้วิธีการสอนหลายรูปแบบที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ (Learning by doing) ได้ทดลอง ได้คิดค้นคว้า ฯลฯ ย่อมทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนใจ
8. เป็นการสอนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศ ด้านวัตถุและด้านจิตใจ ด้านวัตถุ หมายถึง การมีสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน และสิ่งแวดล้อมที่ดี เอื้ออำนวยให้เกิดความสบายตา สบายใจในการเรียน ส่วนด้านจิตใจ หมายถึง การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนด้วยดี ให้ความเป็นกันเอง ให้ความเมตตา ความรัก ความอบอุ่นแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข มีชีวิตชีวา และไม่ตึงเครียด

9. เป็นการสอนที่ผู้สอนรู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เช่น การให้รางวัล และการลงโทษที่พอดี การใช้คำชม การจูงใจ เราใจให้ผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นภายใน การให้ผู้เรียนได้รับทราบผลงานของตนโดยทันที การให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้เรียนจากสิ่งที่ย่ายไปยาก เหล่านี้เป็นปัจจัยช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี

ชาลชัช อาจินสมาจาร (2537 : 83 - 85) ได้ให้ความเห็นของลักษณะการสอนที่ดีว่าควรจะมี สหสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ควรประกอบด้วย

1. การสอนที่แจ่มแจ้ง (Clarity of Instruction) คือ มีการวางแผนการสอน จัดลำดับการสอน เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาวิชาที่ตนสอน มีการทบทวนกระบวนการอยู่เสมอ ให้คำแนะนำที่แจ่มชัด และใช้ตัวอย่างจากวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจง่ายขึ้น

2. มีความกระตือรือร้น (Enthusiasm during Instruction) คือ ความกระตือรือร้นของผู้สอน ขณะทำการสอนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ขึ้นโดยผู้สอนสามารถใช้พฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การส่งสายตากับผู้เรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้สนุก เป็นต้น

3. การเน้นในเรื่องงาน (Task Orientation) ผู้เรียนมีการแข่งขันในเรื่องการเรียนรู้ได้จากผู้สอน ที่มีการจัดเวลาและสถานการณ์ที่เหมาะสม โดยเน้นให้ผู้เรียนทำตัวเหมือนนักธุรกิจ คือ มีการแข่งขันในการทำงานให้มากขึ้น

4. กลยุทธ์การสอน (Instruction Strategies) ผู้สอนควรใช้กลยุทธ์การสอนให้ตรงตามเนื้อหา และระดับการพัฒนาของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน (Interaction With Students) ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในทางบวก ในเรื่องการเรียนรู้ ได้แก่ มีความสัมพันธ์ที่มีความยุติธรรมต่อผู้เรียน เน้นตัวผู้เรียนในเรื่องคุณค่า และ ศักดิ์ศรี รวมทั้งการให้ความเข้าใจและให้โอกาสผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความยุติธรรม

6. ใช้คำถามที่น่าสนใจ (Use of Interesting Questions) ผู้สอนควรใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนตั้งคำถามได้ในแต่ละบทเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วม และมีความตื่นตัว ในการเรียน

สรุปได้ว่า ลักษณะการสอนที่ดีนั้น ครูผู้สอนต้องตระหนักเสมอว่าการสอนถือเป็นหัวใจสำคัญ อย่างยิ่งในอาชีพครู โดยเฉพาะครูผู้สอนในระดับอุดมศึกษา (ต่ำกว่าปริญญา) อย่างเช่นครู โรงเรียน ไทยบริหารธุรกิจและพัฒนศึกษานั้น ควรจะได้ศึกษาถึงองค์ประกอบการสอน วิธีสอน โดยเลือกใช้ ให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนรวมทั้งเทคนิควิธีสอน ตลอดจนการใช้จิตวิทยาในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และประเทศชาติต่อไป

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผล เป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงานสอนของครูผู้สอน เพราะเป็นการชี้ให้เห็นข้อดี ข้อเสีย และข้อบกพร่องในระบบการดำเนินการสอนของครู ว่าได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้ มากน้อยเพียงใด ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งได้มีนักการศึกษาหลายท่านที่ให้ความหมายของ การวัดผล และประเมินผล ดังนี้

พิจิต ฤทธิจรูญ (2544 : 3) ได้สรุปความหมายของการวัดผลไว้ว่า การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณ หรือคุณภาพของคุณลักษณะที่จะวัด

ภัทรา นิคมานนท์ (2543 : 12) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่า การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการหาข้อสรุป ตัดสินประเมินค่าหรือตีราคาโดยเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สมนึก ภัททิยธนี (2541 : 1) ได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ว่า การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการหาปริมาณ หรือจำนวนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งมาวัดผลจากการวัดมักจะออกมาเป็นตัวเลข หรือสัญลักษณ์หรือข้อมูล

ยนต์ ชุ่มจิต (2544 : 253 - 254) ได้เสนอถึง วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนของผู้เรียน ที่ครูสามารถกระทำได้มีหลายวิธี ดังนี้

1. การสังเกต หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนขณะกำลังเรียน หรือกำลังทำงาน การร่วมกิจกรรมกลุ่ม ความตั้งใจฟังขณะที่ครูกำลังอธิบายหน้าชั้น
2. การสัมภาษณ์ หมายถึง การสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบความก้าวหน้า ทางด้านการเรียนของผู้เรียน เช่น การสัมภาษณ์เนื้อหาวิชาที่สอน วิธีการทำงาน วิธีการเรียน เป็นต้น
3. การทดสอบ หมายถึง การทดสอบความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เรียน ทั้งความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติควบคู่ไปด้วยกัน
4. การจัดอันดับคุณภาพ หมายถึง การนำผลงานของผู้เรียนในกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน ในด้านคุณภาพ และประเมินคุณภาพของผู้เรียนแต่ละคนว่าใครอยู่ในระดับไหน
5. การใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจ เพื่อสำรวจตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอน ทั้งของผู้เรียนและผู้สอน
6. การบันทึกย่อและระเบียบสนทนา เป็นวิธีการที่ครูจดบันทึกพฤติกรรมความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
7. การศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่นิยมใช้กับผู้เรียนที่มีปัญหาเป็นรายกรณี
8. การใช้วิธีสังคมมิติ เป็นวิธีที่นิยมใช้เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเดียวกันประเมินคุณภาพ ว่าคนใด

ได้รับความนิยมนิยมสูงสุดในด้านใดบ้าง

9. การให้ปฏิบัติและนำไปใช้ เป็นวิธีที่ครูต้องการพัฒนาการทางด้านทักษะ หรือ การปฏิบัติงานของผู้เรียน

จากผลการวิจัยของ พิสมัย บัวอุไร (2542 : 81) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษา โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบัน ราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนข้อที่เป็นปัญหาและได้รับการเสนอแนะมากที่สุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนที่ไม่มีมาตรฐานและขาดความยุติธรรม รองลงมา คือ ควรใช้วิธีการ วัดผลและประเมินผลการเรียนหลาย ๆ รูปแบบ ควรมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนเป็นระยะ ๆ และควรมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์ - อิงกลุ่มควบคู่กันไป และผลการวิจัยของ สมศักดิ์ สรสินธุ์ (2540 : 83) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของอาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอน โปรแกรม วิชาการจัดการทั่วไป ตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยทวารวดี ด้านการวัดและ ประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลไม่ได้ตามเกณฑ์ เนื่องจากนักศึกษาแต่ละรายมีพื้นฐาน ทางการศึกษาแตกต่างกัน และการวัดผลและประเมินผลไม่เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ข้อเสนอแนะ ในการแก้ไข คือ ควรจัดให้มีการทดสอบบ่อย ๆ ครั้ง เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น ควรให้มีการติดตามผลและประเมินผลทั้งของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ควรมีการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาเพื่อให้เกิดความตื่นตัว การวัดผลและประเมินผลควรเป็น มาตรฐานเดียวกัน และควรมีการจัดอบรมด้านการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ความรู้แก่อาจารย์ผู้สอน

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานการสอนของครู การวัดผลและประเมินผลเป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของครูผู้สอนที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะทำให้ครูผู้สอนจะทราบความก้าวหน้าของ ผู้เรียนได้เป็นอย่างดีว่าผู้เรียนมีความเข้าใจ ได้รับความรู้มากน้อยเพียงใดในเนื้อหาที่สอน เป็นไปตาม วัตถุประสงค์หรือไม่ ผู้สอนจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงแนวทางในการสอนของตนเองให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2526 : 100 - 101) ได้กล่าวถึงการศึกษาทางการอุดมศึกษา ไว้ในการ บรรยายเรื่อง หลักและวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา ในการประชุมคณาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2523 ว่าศาสตราจารย์ทางการศึกษาในแคนาดา ได้ออกแบบสอบถาม ถามบัณฑิตที่จบการศึกษาของมหาวิทยาลัยในแคนาดา ประมาณ 7,000 คน โดยให้ลำดับชื่ออาจารย์ที่สอนดีมีประสิทธิภาพ จำนวน 3 ท่าน พร้อมทั้งบอกด้วยว่าที่ดีมี ประสิทธิภาพนั้น มีลักษณะและวิธีการอย่างไรจากนั้นนำมาหาความถี่สูงสุดเรียงจากมากไปหาน้อย

ปรากฏผล 10 อันดับแรก ดังนี้

1. รู้แม่นยำในเนื้อหา
2. เตรียมการบรรยายอย่างดี มีขั้นตอน
3. สอนเนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิต และนำไปใช้ได้
4. กระตุ้น สนับสนุนให้ผู้เรียนซักถาม และแสดงความคิดเห็น
5. กระจายความรู้ในวิชาของตน
6. เป็นกันเอง ติดต่อกับเข้าพบได้ง่าย
7. คำนึงถึงความก้าวหน้าของนิสิต
8. มีอารมณ์ขัน
9. เห็นอกเห็นใจ เมตตา กรุณา และให้ความอบอุ่น
10. ใช้เครื่องมืออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของผู้สอน ที่สำคัญ 5 อันดับ ได้แก่

1. มีความรู้แม่นยำในเนื้อหาที่สอน มีการศึกษาวิจัยค้นคว้ากว้างขวางในเรื่องที่สอน
2. มีความสามารถทางด้านการสอน โดยเฉพาะการเตรียมการสอนอย่างเป็นขั้นตอน
3. สอนอย่างวิเคราะห์ วิจารณ์ สัมพันธ์เรื่องที่สอนกับชีวิตและสังคม
4. มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน เป็นกันเอง
5. มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ

พรทิพย์ อัจจิมารังษี และคนอื่น ๆ (2531 : 22 - 35) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจสมรรถวิสัยของครูธุรกิจระดับมัธยมศึกษา โดยสำรวจความคิดเห็นจากครูที่สอนวิชาทางด้านธุรกิจและพาณิชยกรรม สังกัดกรมสามัญศึกษาและกรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน แล้วนำมาเปรียบเทียบสมรรถวิสัยที่พึงจะมี โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของนักการศึกษามาเป็นบรรทัดฐานของสมรรถวิสัยของครูธุรกิจที่พึงจะมี ซึ่งนักการศึกษาผู้ผลิตครูธุรกิจ คือ อาจารย์ที่ทำหน้าที่ผลิตผู้สอน วิชาทางด้านธุรกิจและพาณิชยกรรมในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ศึกษาบัณฑิตศึกษามัธยมศึกษา รวมทั้งสิ้น 40 ท่าน มีความคิดเห็นว่า ครูธุรกิจควรมีสมรรถวิสัยด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับ ต่อไปนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรก ได้แก่
  - 1.1 เป็นคนตรงต่อเวลา
  - 1.2 สามารถสร้างทัศนคติที่ดีในอาชีพทางด้านธุรกิจและพาณิชยกรรมต่อนักเรียน
  - 1.3 มีความภูมิใจที่เป็นครูสอนธุรกิจ
  - 1.4 มีความขยัน และมีความอดทนในการปฏิบัติงาน

- 1.5 ใจเย็น สุขุม รอบคอบ
  2. ด้านการสอนวิชาที่เน้นไปในทางปฏิบัติ เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรก ได้แก่
    - 2.1 จัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎี
    - 2.2 ชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดชัดเจน
    - 2.3 นำแหล่งความรู้ในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน
    - 2.4 บอกวัตถุประสงค์การเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นักเรียนก่อนลงมือปฏิบัติ
    - 2.5 สามารถทดลอง สาธิตหรือปฏิบัติให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างได้
  3. ด้านการสอนวิชาที่เน้นไปในทางการบรรยาย เรียงตามลำดับ 5 ลำดับแรก ได้แก่
    - 3.1 สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
    - 3.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและยินดีตอบคำถามนักเรียน
    - 3.3 สามารถยกตัวอย่างประกอบการสอนที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น
    - 3.4 มีความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างหลักสูตรวิชาที่ตนสอน
    - 3.5 สามารถตั้งคำถามให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความคิดในระดับสูงและเลือกใช้ชีวิต
- สอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา
4. ด้านวิชาการ เรียงลำดับ 5 ลำดับแรก ได้แก่
    - 4.1 สามารถอภิปรายปัญหาหรือตอบปัญหาในวิชาที่สอนอย่างละเอียดชัดเจนถูกต้อง
    - 4.2 ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านธุรกิจและพาณิชยกรรม
    - 4.3 มีความรู้พื้นฐานทางการศึกษา
    - 4.4 รู้จักตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและพาณิชยกรรม
    - 4.5 ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในสาขาวิชาธุรกิจและพาณิชยกรรมโดยตรง

ฉลอง บุญญานันต์ และศุภชัย สุกรวรรณ (2527 : 60 - 61) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยตามทัศนะของนักศึกษา โดยมีจุดประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาว่าคุณลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัย ตามทัศนะของนักศึกษานั้นมีอะไรบ้าง และความคิดเห็นนี้แตกต่างกันอย่างไร ในบรรดานักศึกษากลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจำแนกตามสาขาวิชาชีพ ชั้นเรียน และเพศชาย หญิง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2526 จาก 5 มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 824 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 ใน 4 สาขาวิชาชีพ คือ แพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า

คุณลักษณะสำหรับอาจารย์ตามทัศนะนักศึกษา ที่สำคัญมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่

1. มีความรู้ในวิชาที่สอน
2. การเตรียมการสอนประจำวัน

3. การสื่อความหมาย
4. การเคารพความคิดเห็นของนักศึกษา
5. การเข้าหาได้ง่าย

นักศึกษาทุกสาขาวิชา ทุกชั้นเรียน และเพศชาย หญิง ตามที่กำหนดไว้ในการวิจัย ระบุว่า คุณลักษณะสำหรับอาจารย์ ในด้านต่อไปนี้มีความสำคัญมากที่สุดเหมือน ๆ กัน คือ

1. ความรู้ในวิชาที่สอน
2. การเตรียมการสอนประจำวัน
3. การสื่อความหมาย

จากการวิจัยนี้ สรุปได้ว่า คุณลักษณะสำหรับอาจารย์ที่นักศึกษาเห็นว่าสำคัญมากที่สุด ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ (cognitive domain) โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับวิชาที่สอน และคุณลักษณะด้านการปฏิบัติ (psychomotor domain) โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการเตรียมการสอนประจำวัน และการสื่อความหมาย ส่วนคุณลักษณะด้านความรู้สึกและเจตคติ (affective domain) นั้น นักศึกษามองว่าสำคัญในอันดับรองจากทั้ง 2 ด้าน ดังกล่าวแล้วข้างต้น

เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2520 : 365 - 369) วิจัยเรื่องคุณลักษณะที่ดีโดยให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา พระสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ตอบคำถามจากแบบทดสอบปลายเปิด ปรากฏว่าคุณลักษณะครูที่ดี เรียงลำดับความสำคัญได้ ดังนี้

1. มีความเที่ยงธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และตรงต่อเวลา
2. มีความเข้าใจหลักสูตร ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รับผิดชอบในหน้าที่การงาน รับผิดชอบในการกระทำของตน ทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. รู้จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของชาติ มีความสามารถในการอธิบาย การใช้ภาษา จดเว้นสิ่งเสียดสีทั้งปวง เอาใจใส่ป้องกันโรคติดต่อ มีความเมตตา กรุณา ไม่ทำตัวเสเพล ไม่กระทำผิดเรื่องชู้สาว มีศรัทธาในอาชีพครู รู้จักปกครองแบบประชาธิปไตย รู้จักเด็ก เข้าใจเด็ก มีระเบียบวินัย มีเหตุผล ส่งเสริมความรักชาติ รู้จักรักษาความลับทางราชการ
4. มีความสามารถในการสอน การปกครองชั้น มีการปรับปรุงวิธีสอนอยู่เสมอ เอาใจใส่ในเรื่องความสะอาดของร่างกาย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีอารมณ์ดีเป็นมิตรกับนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา และรู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

นิยม ช่วยปลัด (2522 : 7 - 8) ศึกษาการประเมินสมรรถภาพครู ในเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปสภาพของครูได้ 3 ประการ คือ

1. คุณลักษณะทางวิชาการและการสอน ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ดี ใฝ่หาความรู้และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอมีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ใช้เทคนิคการสอนหลายแบบ มีความถนัดในทางวิชาที่สอนเป็นอย่างดี

2. มีสัมพันธภาพกับนักเรียน คือ ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง ช่วยเหลือนักเรียนแก้ปัญหา และร่วมกิจกรรมนักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

3. คุณลักษณะด้านปฏิบัติงานทั่วไป เช่น มีความรับผิดชอบสูง ช่วยงานโรงเรียน ภูมิใจในอาชีพ

นิโลบล นิมกัธรัตน์ (2526 : 79) ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ พบว่า นักศึกษาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับนักศึกษาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

วอทรูบา และไรทน์ (Wotruba & Wright. 1975: 653 - 661) ได้วิจัยการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนิสิตมหาวิทยาลัยซานเดียร์โก (San Diego University) แผนกบริหารธุรกิจ พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จะมีความสามารถเรียงลำดับไว้ดังนี้คือ มีทักษะในการสื่อความหมายอธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่าย มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน มีความรู้ทางวิชาการดี จัดลำดับขั้นตอนการถ่ายทอดวิชาการดี ใฝ่ใจทางวิชาการ ยุติธรรมในการประเมินผล ยืดหยุ่นในการสอน ส่งเสริมให้เด็กคิดได้ ด้วยตนเอง มีบุคลิกลักษณะดี พุทธิ เอาใจใส่ในการสอนดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เป็นนักวิเคราะห์ที่ดี ควบคุมตนเองได้ดี ให้ความกระจำและความร่วมมือในการอภิปรายของนักเรียน มีความสนใจกว้างขวาง รอบรู้ มอบหมายงานชัดเจน ใช้การประเมินผลปรับปรุงให้เด็กก้าวหน้า กระตุ้นให้เด็กสนใจในการเรียน และชื่นชมผลสำเร็จของเด็ก เปิดกว้างในการสื่อความหมาย มีอารมณ์ขัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง จัดบรรยากาศการเรียนอย่างเป็นกันเอง ส่งเสริมให้เด็กทำงานของเขาอย่างดีที่สุด เชื่อมมั่นในตนเองมีความรับผิดชอบ ตรวจตราการเรียนของเด็กเสมอ สนใจ การสอนและสอนสนุก แนะนำแนวทางการคิด การค้นคว้า การเปรียบเทียบ ช่วยเหลือแนะนำมากกว่าแนะนำ รู้จักใช้ถ้อยคำในการวิจารณ์ รู้เนื้อหาหลักสูตรวิชาครู สุขภาพดี มีเกียรติ เชื่อถือได้ ช่วยวางแผนการเรียนแก่เด็ก เป็นครูชั้นอาชีพ เชื่อและยอมรับความแตกต่างของเด็ก

ส่วนความเห็นของนักเรียนนั้นมุ่งหวังให้ครูมีความรู้แปลกใหม่มาสอน เป็นนักพูดที่ดี ยุติธรรมในการประเมินผล สั่งงานชัดเจน ใฝ่ใจในวิชาการ บอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดด้วยตนเอง สำหรับผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องการกระตุ้นให้เด็กทำงานด้วยตนเองให้มากที่สุด สามารถอธิบายเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ส่งเสริมให้เด็กคิดด้วยตนเอง และส่งเสริมความก้าวหน้าของเด็กโดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ และสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่มีความสำคัญ ได้แก่

1. มีความรู้กว้างขวางถูกต้องทันสมัย และรู้อย่างแท้จริง

2. มีความสนใจและอยากจะสอน
3. ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา
4. กระตือรือร้นในวิชาที่สอน
5. อธิบายเข้าใจง่าย ยกตัวอย่างชัดเจน
6. ส่งเสริมนิสิตให้แสดงความคิดเห็น
7. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
8. ชอบช่วยเหลือนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน

โรเซนไชน์ และเฟริสต์ (Rosenshine; & Furst. 1971: 10 - 25) ได้สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับครูที่มีประสิทธิภาพ ในลักษณะการศึกษาพฤติกรรมของครู หรือสมรรถภาพของครู ที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนจำนวน 50 เรื่อง พบว่า ตัวแปรที่สำคัญ ๆ ที่บ่งถึงสมรรถภาพหรือความสามารถของครูที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. ความชัดเจนในการพูดสื่อสาร
2. การใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ
3. ความกระตือรือร้น
4. ลักษณะการเน้นงานหรือการทำงานแบบธุรกิจ
5. การให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
6. การรู้จักใช้แนวคิดของนักเรียน
7. การมีวิจาร์ญาณ
8. การตั้งคำถามและใช้คำถามที่เหมาะสม

เลห์มานน์ และมิห์เรนส์ (Lehmann; & Mehrens. 1971:136) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครูในอุดมคติ จากนิสิตวิทยาลัยเวสต์เทอร์น วอชิงตันสเตต (Western Washington State College) จำนวน 443 คน พบว่า ครูในอุดมคติควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวาง และค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอ
2. มีความสนใจ และกระตือรือร้นในวิชาที่สอน
3. มีความยืดหยุ่น สามารถกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และสามารถสนองความต้องการของนักเรียนได้
4. เตรียมการสอนเป็นประจำ
5. ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
6. มีความสามารถในการอธิบายอย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง และคำนึงถึงระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนด้วย

กรีนวูด และคณะ (Greenwood; & others. 1974 :141 – 143) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนา แบบประเมินพฤติกรรมการสอนในวิทยาลัย (Student Evaluation of College Teaching Behavior) พบว่าคุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์มีดังนี้

1. มีความสามารถทำให้การเรียนเข้าใจง่าย
2. มีการสอนที่ทันสมัย
3. มีความรับผิดชอบต่อชั้นเรียน ไม่หยุดสอนบ่อยๆ
4. มีความเป็นกันเองกับนิสิต
5. รับฟังความคิดเห็นของนิสิต
6. รู้เทคนิคการวัดผล
7. ให้งานกระจำ และเหมาะสม
8. มีความรู้ทันเหตุการณ์
9. เข้าใจปัญหาของนิสิตได้ดี

ดังก์น และบีดเดิล (Dinkin; & Biddle. 1974: 361 - 405) ได้สำรวจงานวิจัย จำนวน 100 เรื่อง เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูที่สัมพันธ์กับการเรียนและทัศนคติของนักเรียน สรุปได้ว่า สมรรถภาพที่สำคัญของครูที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย

1. ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่นเหมาะสม
2. ความสามารถที่จะชักจูงใจให้นักเรียนสนใจต่อกิจกรรมมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถทำงานได้ตามคำฟัง มีระเบียบวินัยในตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 รอบเช้า ปีการศึกษา 2551 เฉพาะสาขาวิชาที่มีการเปิดสอน ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ มี 5 สาขาวิชา ดังนี้ การบัญชี จำนวน 80 คน การตลาด จำนวน 96 คน คอมพิวเตอร์ จำนวน 160 คน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว จำนวน 46 คน และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 53 คน เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 135 คน นักศึกษาหญิง จำนวน 300 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 435 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 รอบเช้า ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ มี 5 สาขาวิชา ดังนี้ การบัญชี จำนวน 40 คน การตลาด จำนวน 48 คน คอมพิวเตอร์ จำนวน 81 คน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว จำนวน 23 คน และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 27 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 219 คน โดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามสัดส่วนของสาขาวิชา จำนวน 219 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยของโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ
จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

การบัญชี	80	40
การตลาด	96	48
คอมพิวเตอร์	160	81
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	46	23
เทคโนโลยีและสารสนเทศ	53	27
รวม	435	219

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดของวัตถุประสงค์ของกา ารวิจัย เพื่อทราบแนวทางและขอบเขต ในการออกแบบสอบถาม

2. ศึกษาลักษณะรูปแบบและวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. รวบรวมสาระและเนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สาขาวิชา ที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ จำนวน 75 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

4 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด

3 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก

2 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย

1 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามให้คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิมไทย์

5.2 อาจารย์ สิทธิฐานกร ชูทรัพย์

5.3 อาจารย์ ภักกร สกกรักษ์

6. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับนักศึกษา โรงเรียน กุศลสิริ บริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 รอบเช้า ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 30 คน ซึ่งได้ข้อมูลครบตามจำนวน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ ทรีแอลฟา (Alpha - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.96

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยัง ผู้อำนวยการ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนวิชาการ กรุงเทพมหานคร

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนวิชาการ กรุงเทพมหานคร

3. รวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 219 ฉบับ นำมาตรวจให้คะแนนแบบสอบถามโดยการกำหนดน้ำหนักการให้คะแนนเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับคะแนน	4	หมายถึง	นักศึกษาเห็นว่ามี คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	นักศึกษาเห็นว่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	นักศึกษาเห็นว่ามี คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	นักศึกษาเห็นว่ามี คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

4. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

วิธีการจัดกระทำข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกระทำการประมวลข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer plus) โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน รายข้อ โดยภาพรวมของนักศึกษา โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ซึ่งพิจารณาประเมินตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1981 : 179 - 189) และจัดอันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา รายด้านและรายข้อ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนี้
  - ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด
  - ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก
  - ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย
  - ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด
3. เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ครูธุรกิจตามทัศนะของนักศึกษา ในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ F-test แบบ one-way ANOVA และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ LSD

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนสถิติในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร(ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 65)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละระดับยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

หาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ .

2549 :1)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
 α -Coefficient (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2549 : 14)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ
K	แทน	จำนวนส่วนย่อยหรือจำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละส่วนย่อยหรือแต่ละข้อ
S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของ เครื่องมือวัด

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ใช้ t-test
 for independent samples โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546 : 165)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}{\left[\frac{S_1^2}{n_1} \right]^2 + \left[\frac{S_2^2}{n_2} \right]^2} + \frac{1}{n_1 - 1} + \frac{1}{n_2 - 1}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าที่พิจารณาใน t-distribution
$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่สอง
S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่สอง
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่สอง

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 236)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution
	MS_B	แทน	ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

ถ้าการทดสอบพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ทักษะ ของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร รวม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู และจัดอันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ครูธุรกิจ ตามทักษะของนักศึกษา รายด้าน และรายชื่อ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจ และพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหาร ธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอในรูปแบบของความถี่และร้อยละ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สถานภาพ	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	101	41.1
1.2 หญิง	118	53.9
รวม	219	100
2. สาขาวิชา		
2.1 การบัญชี	40	18.3
2.2 การตลาด	48	21.9
2.3 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	81	37.0
2.4 อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	23	10.5
2.5 เทคโนโลยีสารสนเทศ	27	12.3
รวม	219	100

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพ	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
3.1 คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00	11	5.0
3.2 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 2.50	68	31.1
3.3 คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2.50 ขึ้นไป	140	63.9
รวม	219	100

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาตอบแบบสอบถามทั้งหมด 219 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง สาขาคอมพิวเตอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นรายด้าน ในตอนนี้เป็น การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู โดยจำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจัดอันดับที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามที่ ทักษะของนักศึกษา รายด้านและรายข้อ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ปรากฏผลดังแสดงในตาราง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะ ของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์	อันดับ
ด้านวิชาการ	3.11	0.516	มาก	5
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	3.16	0.532	มาก	4
ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.19	0.516	มาก	3
ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ	3.37	0.518	มาก	1
ด้านคุณธรรมของครู	3.35	0.584	มาก	2
รวม	3.25	0.463	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก การจัดเรียง อันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ พบว่า อันดับ หนึ่งด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ อันดับสองด้านคุณธรรมของครู อันดับสามด้านการวัดผลและประเมินผล อันดับสี่ด้านทักษะและเทคนิคการสอน และอันดับห้าด้านวิชาการ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของครูธุรกิจ ในด้านวิชาการโดยรวมและรายข้อ

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง	3.12	0.505	มาก	2
2	กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน	3.11	0.548	มาก	3
3	ชี้แจงวัตถุประสงค์ขอบเขตเนื้อหาวิชาก่อนทำการสอน	3.07	0.635	มาก	6
4	สอนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ระบุไว้	3.09	0.580	มาก	4
5	สามารถวิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตรวิชาที่สอนได้อย่างถูกต้อง	3.07	0.601	มาก	6
6	สามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับปัญหาในวิชาที่สอนได้ชัดเจน	3.08	0.651	มาก	5
7	มีเอกสารประกอบการสอนในวิชาที่สอน	3.04	0.722	มาก	7
8	มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน	3.12	0.624	มาก	2
9	มีการจัดทำแผนและวางแผนในการสอน	3.14	0.639	มาก	1
10	จัดลำดับเนื้อหาวิชาที่สอนได้อย่างเหมาะสม	3.12	0.610	มาก	2
11	วิเคราะห์แนวโน้มทางธุรกิจในด้านที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนได้อย่างมีหลักการ	3.08	0.694	มาก	5
12	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน	3.12	0.653	มาก	2
13	นำประสบการณ์ทางธุรกิจมาเป็นตัวอย่างประกอบการสอน	3.04	0.750	มาก	7
14	สนใจศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติมอยู่เสมอ	3.07	0.631	มาก	6
15	ศึกษาอบรมดูงานอย่างสม่ำเสมอและสามารถนำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้นักศึกษาได้เป็นอย่างดี	3.07	0.745	มาก	6
รวม		3.11	0.516	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก การจัดอันดับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจเป็น รายข้อ พบว่าอันดับหนึ่งมีการจัดทำแผนและวางแผนการสอน อันดับสองมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน จัดลำดับเนื้อหาวิชาที่สอนได้อย่างเหมาะสม ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน อันดับสาม กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน อันดับสี่สอนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ระบุไว้ อันดับห้าสามารถ ตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาในวิชาที่สอนได้ชัดเจน อันดับหกชี้แจง วัตถุประสงค์ขอบเขตเนื้อหาวิชาก่อนทำการสอน สามารถวิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตรวิชาที่สอนได้อย่างถูกต้อง สนใจศึกษา ค้นคว้าหาความรู้

ทางวิชาการเพิ่มเติมอยู่เสมอ ศึกษาอบรมดูงานอย่างสม่ำเสมอและสามารถนำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้นักศึกษาได้เป็นอย่างดี และอันดับเจ็ด มีเอกสารประกอบการสอนในวิชาที่สอน นำประสบการณ์ทางธุรกิจมาเป็นตัวอย่างประกอบการสอน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ในด้านทักษะและเทคนิคการสอนโดยรวมและรายข้อ

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อการเรียนรู้	3.16	0.655	มาก	3
2	สามารถสอนเรื่องที่ยากให้เข้าใจได้ง่าย	3.08	0.806	มาก	8
3	สามารถแก้ปัญหาในขณะที่ทำการสอนได้เป็นอย่างดี	3.15	0.630	มาก	4
4	มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี	3.22	0.629	มาก	1
5	เป็นผู้ริเริ่มค้นคว้าหาวิธีการสอนที่ทันสมัยอยู่เสมอ	3.11	0.671	มาก	6
6	เลือกใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน	3.16	0.632	มาก	3
7	ส่งเสริมให้นักศึกษาวิเคราะห์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหา และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	3.15	0.668	มาก	4
8	สอนโดยพิจารณาถึงความพร้อมและความแตกต่างในการเรียนรู้ของนักศึกษา	3.17	0.604	มาก	2
9	ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.14	0.601	มาก	5
10	ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสวงหาความรู้ ในด้านธุรกิจแขนงต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง	3.11	0.682	มาก	6
11	จัดหาหรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสม มาให้ความรู้เสริมแก่นักศึกษา	3.05	0.737	มาก	9
12	ส่งเสริมกิจกรรมทางสาขาวิชาบริหารธุรกิจให้นักศึกษามีทักษะในการประกอบธุรกิจ	3.09	0.652	มาก	7
13	มีการตั้งคำถามและใช้คำถามได้อย่างเหมาะสม	3.05	0.676	มาก	9
14	มีการตั้งคำถามและใช้คำถามได้อย่างเหมาะสม	3.15	0.704	มาก	4
15	มอบหมายงานตรงตามเนื้อหาวิชาครบถ้วนและเหมาะสม	3.16	0.653	มาก	3
รวม		3.16	0.532	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก การจัดอันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจเป็นรายข้อ พบว่า อันดับหนึ่ง มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี อันดับสอง สอนโดยพิจารณา ถึงความพร้อม และความแตกต่างในการเรียนรู้ของนักศึกษา อันดับสาม ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ เลือกใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน มอบหมายงานตรงตามเนื้อหาวิชา ครบถ้วนและเหมาะสม อันดับสี่ สามารถแก้ปัญหาในขณะที่ทำการสอนได้เป็น อย่างดี ส่งเสริมให้นักศึกษาวิเคราะห์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการตั้งคำถามและใช้คำถามได้อย่างเหมาะสม อันดับห้า ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อันดับหก เป็นผู้ริเริ่มค้นคว้าหาวิธีการสอนที่ ทันสมัยอยู่เสมอ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสวงหาความรู้ ในด้านธุรกิจแขนงต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง อันดับเจ็ด ส่งเสริมกิจกรรมทางสาขาวิชา บริหารธุรกิจให้นักศึกษามีทักษะในการประกอบธุรกิจ อันดับแปด สามารถสอนเรื่องที่ยากให้เข้าใจ ได้ง่าย และอันดับเก้า จัดหาหรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมมาให้ความรู้เสริม แก่นักศึกษา มีการตั้งคำถามและใช้คำถามได้อย่างเหมาะสม

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ในด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมและรายชื่อ

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	การวัดผลและประเมินผลกำหนดเกณฑ์ชัดเจนและเหมาะสม	3.21	0.629	มาก	3
2	การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงไว้	3.23	0.615	มาก	1
3	มีความยุติธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบการวัดผลได้	3.19	0.691	มาก	4
4	ข้อสอบที่ใช้วัดผลมีความเหมาะสมและตรงกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่สอน	3.21	0.578	มาก	3
5	มีวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี ทั้งปรนัย อัตนัย และการประเมินจากงานที่มอบหมาย	3.22	0.606	มาก	2
6	นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.13	0.592	มาก	7
7	ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล	3.08	0.658	มาก	9
8	การวัดผลและประเมินผลคำนึงถึงความยากง่ายของบทเรียน	3.04	0.614	มาก	11
9	แจ้งและอธิบายข้อบกพร่องที่พบจากการวัดผลและประเมินผลในแต่ละครั้งให้นักศึกษาทราบ	3.12	0.667	มาก	8
10	การวัดผลมีการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาประกอบ	3.06	0.705	มาก	10
11	การวัดผลและประเมินผลคำนึงถึงความแตกต่างของนักศึกษา	3.01	0.668	มาก	12
12	มีการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ	3.13	0.679	มาก	7
13	การประเมินผลใช้แบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่มควบคู่กันไป	2.98	0.684	มาก	13
14	มีการวัดผลและประเมินผลทั้งความรู้ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	3.16	0.623	มาก	6
15	การวัดผลและประเมินผลมีความน่าเชื่อถือ และได้มาตรฐาน	3.18	0.591	มาก	5
รวม		3.19	0.502	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า นักศึกษา มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก การจัดอันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจเป็นรายชื่อ พบว่า อันดับหนึ่ง การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงไว้ อันดับสอง มีวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี ทั้งปรนัย อัตนัย และการประเมินจาก งานที่มอบหมาย อันดับสาม การวัดผลและประเมินผลกำหนดเกณฑ์ชัดเจนและเหมาะสม ข้อสอบที่ใช้วัดผลมีความเหมาะสม และตรงกับวัตถุประสงค์ของ เนื้อหาวิชาที่สอน อันดับสี่มีความยุติธรรม โปร่งใส และสามารถ

ตรวจสอบ การวัดผล ได้ อันดับห้า การวัดผลและประเมินผลมีความน่าเชื่อถือ และได้มาตรฐาน
 อันดับหก มีการวัดผลและประเมินผลทั้งความรู้ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อันดับเจ็ด นำผลการประเมิน
 มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน มีการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ อันดับแปด แจ้ง
 และอธิบายข้อบกพร่องที่พบจากการวัดผลและประเมินผลในแต่ละครั้งให้นักศึกษาทราบ อันดับเก้า
 ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดผลและ ประเมินผล อันดับสิบการวัดผล มีการประเมินพฤติกรรม
 ของนักศึกษา ประกอบ อันดับสิบเอ็ด การวัดผลและประเมินผลคำนึงถึงความยากง่ายของบทเรียน
 อันดับสิบสอง การวัดผลและประเมินผลคำนึงถึงความแตกต่างของ นักศึกษา และอันดับสิบสาม
 การประเมินผลใช้แบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่มควบคู่กันไป

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 ของครูธุรกิจ ในด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำโดยรวมและรายชื่อ

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	3.48	0.578	มาก	1
2	มีความเชื่อมั่นในตนเอง คล่องแคล่ว ว่องไว	3.37	0.645	มาก	2
3	ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	3.35	0.620	มาก	4
4	มีความกระตือรือร้น พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา	3.35	0.613	มาก	4
5	มีระเบียบวินัยและวางตนอย่างเหมาะสม	3.33	0.646	มาก	5
6	สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีในทุกสถานการณ์	3.26	0.659	มาก	7
7	มีความจริงใจ ปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ	3.36	0.664	มาก	3
8	มีความสามารถในการพูดเจรจาจาใจบุคคล	3.20	0.666	มาก	9
9	มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ	3.29	0.640	มาก	6
10	รักษาระเบียบวินัยอย่างเข้มงวดกวดขันต่อนักศึกษาทุกคน	3.24	0.671	มาก	8
11	มีอารมณ์ขัน สร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง	3.36	0.630	มาก	3
12	เข้าใจความรู้สึกของนักศึกษา สามารถเข้ากับนักศึกษาได้	3.26	0.712	มาก	7
13	มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพด้านธุรกิจ	3.20	0.667	มาก	9
14	สามารถรับฟังคำวิจารณ์ข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไข	3.18	0.659	มาก	10
15	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใช้ภูมิปัญญา	3.26	0.653	มาก	7
รวม		3.37	0.518	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก การจัดอันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจเป็นรายข้อ พบว่าอันดับหนึ่ง แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อันดับสอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง คล่องแคล่ว ว่องไว อันดับสาม มีความจริงใจ ปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ อันดับสี่ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความกระตือรือร้น พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา อันดับห้า มีระเบียบวินัยและวางตนอย่างเหมาะสม อันดับหก มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ อันดับเจ็ด สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีในทุกสถานการณ์ เข้าใจความรู้สึกของนักศึกษา สามารถเข้ากับนักศึกษาได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใช้ภูมิปัญญา อันดับแปด รักษาระเบียบวินัยอย่างเข้มงวดกวดขันต่อนักศึกษาทุกคน อันดับเก้า มีความสามารถในการพูดเจรจาจับใจบุคคล มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพด้านธุรกิจ และอันดับสิบสามารถรับฟังคำวิจารณ์ข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่เสนอของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ในด้านคุณธรรมของครู โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์ทั่วหน้ากัน	3.33	0.719	มาก	5
2	มีความเสียสละ อุทิศเวลาเพื่องาน	3.32	0.676	มาก	6
3	มีความละเอียดต่อการประพฤตินี้ไม่เหมาะสม	3.28	0.650	มาก	8
4	ปฏิบัติต่อนักศึกษาได้เหมาะสมและเสมอภาค	3.24	0.716	มาก	12
5	มีความอดทนอดกลั้นต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา	3.26	0.691	มาก	10
6	ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาและเพื่อนร่วมอาชีพด้วยกัน	3.27	0.682	มาก	9
7	ไม่เรียกร้องหาผลประโยชน์อื่นใดจากนักศึกษา	3.34	0.687	มาก	4
8	ติดตามไต่ถามทุกข์ สุขของนักศึกษาอยู่เสมอ	3.17	0.750	มาก	14
9	ยึดถือหลักประชาธิปไตย เคารพในสิทธิของแต่ละบุคคล	3.22	0.697	มาก	13
10	สามารถในการเก็บความลับของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี	3.25	0.700	มาก	11
11	สอนนักศึกษาโดยไม่ปิดบังวิชาความรู้	3.36	0.657	มาก	3
12	ไม่หลงมกมายในอบายมุขทั้งปวง	3.31	0.692	มาก	7
13	ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น	3.31	0.674	มาก	7
14	รักและศรัทธาในวิชาชีพครู	3.37	0.646	มาก	2
15	ตัดสินใจปัญหาด้วยข้อมูลที่ต้องและเป็นความจริง	3.38	0.648	มาก	1
รวม		3.35	0.584	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า นักศึกษา มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก การจัดอันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจเป็นรายชื่อ พบว่า อันดับหนึ่งตัดสินปัญหาด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นความจริง อันดับสองรักและศรัทธาในวิชาชีพครู อันดับสามสอนนักศึกษาโดยไม่ปิดบังวิชาความรู้ อันดับสี่ไม่เรียกร้องหาผลประโยชน์อื่นใดจากนักศึกษา อันดับห้ามีความเมตตากรุณาต่อศิษย์ทั่วหน้ากัน อันดับหกมีความเสียสละ อุทิศเวลาเพื่องาน อันดับเจ็ดไม่หลงมกมายในอามะมุขทั้งปวง ข้อสัจยสุจริตต่อตนเองและผู้อื่น อันดับแปดมีความละเอียดต่อการประพฤติน่าเหมาะสม อันดับเก้าให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาและเพื่อนร่วมอาชีพด้วยกัน อันดับสิบมีความอดทนอดกลั้นต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา อันดับสิบเอ็ดสามารถในการเก็บความลับของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อันดับสิบสองปฏิบัติต่อนักศึกษาได้เหมาะสมและเสมอภาค อันดับสิบสามยึดถือหลักประชาธิปไตย เคารพในสิทธิของแต่ละบุคคล และอันดับสิบสี่ติดตามได้ถามทุกข้อ สุขของนักศึกษายู่เสมอ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบสอบถาม มาตรฐานทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกตามตัวแปรอิสระ ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบและทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t - test ทดสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวม และรายด้าน จำแนกตาม เพศ

ทักษะด้านต่าง ๆ	เพศชาย (N = 101)		เพศหญิง (N = 118)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านวิชาการ	3.05	0.54	3.15	0.49	-1.48	0.53
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	3.16	0.54	3.16	0.52	0.23	0.78
ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.21	0.53	3.18	0.48	0.51	0.30
ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ	3.45	0.50	3.30	0.52	2.15	0.14
ด้านคุณธรรมของครู	3.39	0.58	3.32	0.59	0.87	0.82
รวม	3.26	0.48	3.25	0.45	0.12	0.30

จากตาราง 9 พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเปรียบเทียบ ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา โดยผู้วิจัย ได้นำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบ และทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way Analysis of Variance) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9 - 16

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

ทักษะด้านต่าง ๆ	สาขาวิชา											
	การบัญชี		การตลาด		คอมพิวเตอร์		อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว		เทคโนโลยี สารสนเทศ		รวม (N = 219)	
	(N = 40)		(N = 48)		(N = 81)		(N = 23)		(N = 27)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ด้านวิชาการ	3.28	0.39	3.16	0.53	3.09	0.13	3.00	0.52	2.89	0.59	3.11	0.52
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	3.35	0.48	3.31	0.52	3.11	0.54	2.93	0.53	2.93	0.45	3.16	0.53
ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.36	0.42	3.26	0.53	3.18	0.51	3.09	0.58	2.96	0.39	3.19	0.50
ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ	3.44	0.46	3.52	0.51	3.36	0.53	3.17	0.61	3.19	0.42	3.37	0.52
ด้านคุณธรรมของครู	3.55	0.42	3.45	0.60	3.38	0.58	3.13	0.76	3.00	0.39	3.35	0.58
รวม	3.38	0.39	3.30	0.48	3.28	0.47	3.07	0.53	3.07	0.39	3.25	0.46

จากตาราง 10 พบว่า นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูธุรกิจ โดยรวม
และรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

ทักษะด้านต่าง ๆ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	4	2.81	0.70	2.72*	0.03
	ภายในกลุ่ม	214	55.28	0.26		
	รวม	218	58.04			
ด้านทักษะและเทคนิค การสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	5.40	1.35	5.12*	0.01
	ภายในกลุ่ม	214	56.42	0.26		
	รวม	218	61.82			
ด้านการวัดผล และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	3.07	0.77	3.16*	0.15
	ภายในกลุ่ม	214	51.93	0.24		
	รวม	218	55.00			
ด้านบุคลิกภาพและ ความเป็นผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.08	0.77	2.98*	0.02
	ภายในกลุ่ม	214	55.46	0.26		
	รวม	218	58.54			
ด้านคุณธรรมของครู	ระหว่างกลุ่ม	4	6.56	1.64	5.18*	0.01
	ภายในกลุ่ม	214	67.76	0.32		
	รวม	218	74.32			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	2.44	0.61	2.95*	0.02
	ภายในกลุ่ม	214	44.25	0.21		
	รวม	218	46.69			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า นักศึกษา ที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกัน มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านทักษะ และเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู จึงได้ทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้ LSD (Least Significant Difference) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 11 - 15

ตาราง 12 การทดสอบรายคู่ทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านวิชาการ จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สาขาวิชาที่ศึกษา	$\bar{X}$	การบัญชี (N = 40)	การตลาด (N = 48)	คอมพิวเตอร์ (N = 81)	อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว (N = 23)	เทคโนโลยี สารสนเทศ (N = 27)
		3.28	3.16	3.09	3.00	2.89
การบัญชี	3.28	-	0.12	0.19	0.28*	0.39*
การตลาด	3.16		-	0.07	0.16	0.27
คอมพิวเตอร์	3.09			-	0.09	0.20
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	3.00				-	0.11
เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.89					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า นักศึกษา สาขาการบัญชี มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้านวิชาการ มากกว่า นักศึกษา สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 การทดสอบรายคู่ทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สาขาวิชาที่ศึกษา	$\bar{X}$	การบัญชี	การตลาด	คอมพิวเตอร์	อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	เทคโนโลยี สารสนเทศ
		(N = 40)	(N = 48)	(N = 81)	(N = 23)	(N = 27)
		3.35	3.31	3.11	2.93	2.93
การบัญชี	3.35	-	0.04	0.24	0.42	0.42*
การตลาด	3.31		-	0.20	0.38	0.39*
คอมพิวเตอร์	3.11			-	0.18	0.18
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	2.93				-	-
เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.93					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า นักศึกษา สาขาการบัญชี และสาขาการตลาด มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้าน ทักษะและเทคนิคการสอน มากกว่านักศึกษา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 การทดสอบรายคู่ทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ
ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สาขาวิชาที่ศึกษา	$\bar{X}$	การบัญชี	การตลาด	คอมพิวเตอร์	อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	เทคโนโลยี สารสนเทศ
		3.36	3.26	3.18	3.09	2.96
การบัญชี	3.36	-	0.10	0.18	0.27	0.40*
การตลาด	3.26		-	0.18	0.18	0.18
คอมพิวเตอร์	3.18			-	0.09	0.22
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	3.09				-	0.13
เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.96					-

จากตาราง 14 พบว่า นักศึกษา สาขาการบัญชี มีทักษะต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์
ของครูธุรกิจ ด้าน การวัดผลและประเมินผล มากกว่า นักศึกษา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 การทดสอบรายคู่ทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ
ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สาขาวิชาที่ศึกษา	$\bar{X}$	การบัญชี	การตลาด	คอมพิวเตอร์	อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	เทคโนโลยี สารสนเทศ
		3.36	3.26	3.18	3.09	2.96
การบัญชี	3.36	-	0.10	0.18	0.27	0.40*
การตลาด	3.26		-	0.18	0.18	0.18
คอมพิวเตอร์	3.18			-	0.09	0.22
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	3.09				-	0.13
เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.96					-

จากตาราง 15 พบว่า นักศึกษา สาขาการบัญชี มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้าน บุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ มากกว่านักศึกษา สาขา เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การทดสอบรายคู่ทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ
ด้านคุณธรรมของครู จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สาขาวิชาที่ศึกษา	$\bar{X}$	การบัญชี	การตลาด	คอมพิวเตอร์	อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	เทคโนโลยี สารสนเทศ
		(N = 40)	(N = 48)	(N = 81)	(N = 23)	(N = 27)
		3.38	3.30	3.28	3.07	3.07
การบัญชี	3.38	-	0.08	0.10	0.31*	0.31*
การตลาด	3.30		-	0.02	0.23*	0.23*
คอมพิวเตอร์	3.28			-	0.21*	0.21*
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	3.07				-	-
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.07					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า นักศึกษา สาขา การบัญชี สาขาการตลาด และสาขาคอมพิวเตอร์ มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ด้าน คุณธรรมของครู มากกว่านักศึกษา สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทัศนคติต่าง ๆ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
	คะแนนเฉลี่ย สะสม ต่ำกว่า 2.00 (N = 11)		คะแนนเฉลี่ย สะสมตั้งแต่ 2.00 – 2.50 (N = 68)		คะแนนเฉลี่ย สะสมตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไป (N = 140)		รวม (N = 219)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านวิชาการ	2.91	0.49	3.07	0.50	3.14	0.53	3.11	0.52
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	3.05	0.69	3.13	0.56	3.18	0.51	3.16	0.53
ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.00	0.67	3.13	0.54	3.24	0.47	3.19	0.50
ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ	3.59	0.49	3.28	0.55	3.40	0.50	3.37	0.52
ด้านคุณธรรมของครู	3.18	0.64	3.28	0.67	3.40	0.53	3.35	0.58
รวม	3.09	0.58	3.19	0.50	3.30	0.43	3.25	0.46

จากตาราง 17 พบว่า นักศึกษา มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูธุรกิจ
โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตาราง 18 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทักษะด้านต่าง ๆ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.62	0.31	1.17	0.31
	ภายในกลุ่ม	216	57.46	0.27		
	รวม	218	58.08			
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.30	0.15	0.52	0.60
	ภายในกลุ่ม	216	61.52	0.29		
	รวม	218	61.82			
ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.96	0.48	1.92	0.15
	ภายในกลุ่ม	216	54.04	0.25		
	รวม	218	55.00			
ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.19	0.60	2.25	0.11
	ภายในกลุ่ม	216	57.35	0.27		
	รวม	218	58.54			
ด้านคุณธรรมของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	1.05	0.52	1.55	0.22
	ภายในกลุ่ม	216	73.28	0.34		
	รวม	218	74.32			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.81	0.41	1.91	0.15
	ภายในกลุ่ม	216	45.87	0.21		
	รวม	218	46.69			

จากตาราง 18 พบว่า นักศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับ ทักษะ ของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทาง แก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเป็นเครื่องบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ระดับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทักษะของนักศึกษา โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ โดยรวมและรายด้าน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน วิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความ เป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู
2. เพื่อจัดอันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูธุรกิจ ตามทักษะของนักศึกษา โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ รายด้านและรายข้อ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้าน ทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความ เป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู โดยอันดับจากด้านที่ นักศึกษามีความ พึงประสงค์มากที่สุด ไปหาด้านที่นักศึกษา มีความพึงประสงค์น้อยที่สุดตามลำดับ
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณ ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทักษะของนักศึกษา โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ในแต่ละด้าน โดยจำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงทักษะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ซึ่งจะเป็นข้อมูลใช้เป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ ใน โรงเรียน

ไทยบริหารธุรกิจและพัฒนวิชาการ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเป็นเครื่องบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ เป็นนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนวิชาการ มี 5 สาขาวิชา ดังนี้ การบัญชี การตลาด คอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมจำนวนประชากร 435 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ เป็นนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนวิชาการ มี 5 สาขาวิชา ดังนี้ การบัญชี จำนวน 40 คน การตลาด จำนวน 48 คน คอมพิวเตอร์ จำนวน 81 คน อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว จำนวน 23 คน และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 27 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 219 คน โดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของสาขาวิชา

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาเพศต่างกัน มีทัศนะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาทัศนะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนวิชาการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 219 คน แบ่งเป็นสาขาวิชาการบัญชี จำนวน 40 คน การตลาด จำนวน 48 คน คอมพิวเตอร์ จำนวน 81 คน อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว จำนวน 23 คน

เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 27 คน ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับ คืนมาจำนวน 219 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ โดยสอบถามทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อคุณ ลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูธุรกิจ โรงเรียน ไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ จำนวน 15 ข้อ ด้านทักษะและเทคนิค การสอน จำนวน 15 ข้อ ด้านการวัดผลและประเมินผลจำนวน 15 ข้อ ด้านบุคลิกภาพและความเป็น ผู้นำ จำนวน 15 ข้อ และด้านคุณธรรมของ ครู จำนวน 15 ข้อ รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด มี 75 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกระทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the social sciences/Sciences/Personal Computer Plus) โดยดำเนินการ ตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ทั้ง 5 ด้าน โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ แปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียน ไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ จำแนกตาม เพศ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t - test) และ จำแนกตาม สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว

(One Way Analysis of variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD (Least Significant Difference)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตามจุดมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย สรุปผลได้ ดังนี้

1. ระดับทักษะของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนการ กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้าน การวัดผล และประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.25$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

1.1 ด้านวิชาการ พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.4 ด้าน บุคลิกภาพ พและความเป็นผู้นำ พบว่า นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.5 ด้าน คุณธรรมของครู พบว่า นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. การจัดอันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทักษะของนักศึกษา ในด้านต่าง ๆ โดยพิจารณาจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาด้านที่มีน้อยที่สุดตามลำดับ ดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกภาพและ ความเป็นผู้นำ พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมอยู่ในอันดับหนึ่ง ($\bar{x} = 3.37$)

2.2 ด้านคุณธรรมของครู พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมอยู่ในอันดับสอง ($\bar{x} = 3.35$)

2.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมอยู่ในอันดับสาม ($\bar{x} = 3.19$)

2.4 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวม มีความประสงค์อยู่ในอันดับสี่ ($\bar{x} = 3.16$)

2.5 ด้านวิชาการ พบว่า 1 นักศึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมอยู่ในอันดับห้า ($\bar{x} = 3.11$)

3. เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปผลได้ ดังนี้

3.1 นักศึกษาเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 นักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ นักศึกษาสาขาการบัญชี มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่านักศึกษา สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน นักศึกษาสาขาการบัญชี และสาขาการตลาด มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่านักศึกษาสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการวัดผลและประเมินผล นักศึกษาสาขาการบัญชี มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่านักศึกษาสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ นักศึกษาสาขาการบัญชี มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่านักศึกษาสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านคุณธรรมของครู นักศึกษาสาขาการบัญชี สาขาการตลาด และสาขาคอมพิวเตอร์ มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่า นักศึกษาสาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

ผลของการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนคติของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาระดับทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาเห็นว่าคุณลักษณะทั้ง 5 ด้าน เป็นบทบาทหน้าที่ของบุคคลที่จะมาประกอบวิชาชีพครู ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู ดังที่ทองคูณ หงส์พันธุ์ (2544 : 176) ได้กล่าวไว้ว่า อาชีพครูนี้ จะต้องใช้ความรู้ สติปัญญา และทักษะเพื่ออบรมสั่งสอน สมาชิกของสังคม ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ ดังนั้นครูจึงต้องเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ ในขณะที่วิทยาการต่าง ๆ ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา การหยุดนิ่งก็จะเป็นการถอยหลังโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้สถาบันจะได้ตอบสนอง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดให้มีการปฏิรูป ครูทั้งระบบครบวงจร ตาม มาตรา 52 ให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู ณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีความพร้อม มีคุณลักษณะของครูธุรกิจสอดคล้องตามความประสงค์ของนักศึกษา ในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ จะได้มีแนวทางในการพิจารณาคัดเลือก ในการรับสมัครอาจารย์ใหม่ เพื่อทำหน้าที่การสอนในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ทั้งนี้เพื่อให้ได้บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะ มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม

2. การจัดอันดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทักษะของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหา ด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดตามลำดับ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมของครู ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านทักษะและเทคนิคการสอน และด้านวิชาการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมมากเป็นอันดับหนึ่ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ นักศึกษาเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่นักศึกษาพึงประสงค์มากในสามอันดับแรก คือ อันดับหนึ่งแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อันดับสองมีความเชื่อมั่นในตนเอง คล่องแคล่ว ว่องไว อันดับสาม มีความจริงใจ ปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ ส่วนมากเป็นผู้ที่จบการศึกษามาใหม่ อายุยังน้อย มีความต่างของ อายุ ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ไม่มาก และขาดประสบการณ์ใน วิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับผล การวิจัยของ นิภาพรณ วิโรทัยสกุล (2539 : 95) ที่ศึกษาคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษาสายบริหารธุรกิจ ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่าคุณลักษณะของครูธุรกิจที่ควรมีใน สถานการณ์ โลกธุรกิจยุคปัจจุบัน และงานอาชีพทางธุรกิจ จำเป็นต้องมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำจึงจะส่ ่งผล ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งครูจะเป็นแม่แบบ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออก หรือการถ่ายทอด ให้นักศึกษาได้รับรู้ถึงคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ (Leadership) เพื่อ ให้เกิดการเรียนรู้และสามารถ นำไปประพฤติปฏิบัติได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดีในการประกอบอาชีพ ต่อไปใน ภายภาคหน้า ดังนั้นในการเรียนการสอนครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด พฤติกรรมของครูจะ มีอิทธิพลต่อนักเรียนมาก และ มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนด้วย การจัดการเรียนการสอนจะมี ประสิทธิภาพ ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากก็คือความเป็นผู้นำของครูนั่นเอง ถ้าเป็นผู้นำไม่ได้ ก็ไม่ สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ เพราะครูจะต้องเป็นผู้นำในชั้นเรียนต้องควบคุมนักศึกษาให้อยู่ในระเบียบ วินัย ถ้าครูไม่ มีความเป็นผู้นำอยู่ในตัวแล้วก็จะนำนักศึกษาไม่ได้ การเรียนการสอนก็จะไม่ประสบ ผลสำเร็จ ดังนั้นความเป็นผู้นำของครู จึงมี ความสำคัญจำเป็น ซึ่งจะทำให้นักศึกษาสนใจและตั้งใจเล่า เรียน รวมทั้งสามารถโน้มน้าวใจให้นักศึกษามาเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ด้านคุณธรรมของครู พบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ธุรกิจ โดยรวมมาก เป็นอันดับสอง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ นักศึกษา เห็นว่า มีความ พึง ประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่นักศึกษาพึงประสงค์มากสามอันดับแรก คือ อันดับหนึ่งตัดสินปัญหาด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นความจริง อันดับสองรักและศรัทธาในวิชาชีพครู อันดับสามสอนนักศึกษาโดยไม่ปิดบังวิชาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาพรรณ วิโรทัยสกุล (2539 : 94) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา สายบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านคุณธรรมของครู เมื่อพิจารณาจากรายข้อ ในอันดับที่พึงประสงค์มากที่สุด เป็นอันดับแรก พบว่า นักศึกษาต้องการครูธุรกิจ ที่มีความเที่ยงธรรม ตัดสินปัญหาด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นความจริง

2.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูธุรกิจ โดยรวม มากเป็นอันดับสาม และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ทุกข้อ นักศึกษา เห็นว่า มีความ พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่นักศึกษาพึงประสงค์มากสามอันดับแรก คือ อันดับหนึ่ง การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงไว้ อันดับสอง มีวิธีการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลายวิธี ทั้งปรนัย อัตนัย และการประเมินจาก งานที่มอบหมาย อันดับสาม การวัดผลและประเมินผลกำหนดเกณฑ์ชัดเจนและเหมาะสม ข้อสอบที่ใช้วัดผลมีความเหมาะสม และตรงกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ ผู้สอนส่วนมาก ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ ไม่ได้สำเร็จวุฒิการศึกษา ทางด้านวิชาชีพครูโดยตรง

จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในกฎเกณฑ์ ระเบียบของสถาบัน และขาดความรู้ ความเข้าใจในการหาวิธีการ ทดสอบ การวัดผลและประเมินผล กับนักศึกษาได้อย่างเป็นระบบ และได้มาตรฐาน เพราะการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของนักศึกษา ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสอน เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของตนเองต่อไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชฎากาญจน์ เจริญรบ (2546 : 60) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา โครงการการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล การประจำการ ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) โปรแกรม วิชาการบริหารธุรกิจ ที่มีต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏธนบุรี พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ ในด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน พบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวม มากเป็นอันดับสี่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ นักศึกษาเห็นว่ามีคามพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่นักศึกษาพึงประสงค์มากที่สุดสามอันดับแรก คือ อันดับหนึ่งมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี อันดับสองสอนโดยพิจารณาถึงความพร้อมและความแตกต่างในการเรียนรู้ของ นักศึกษา อันดับสามใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ เลือกใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน มอบหมายงานตรงตามเนื้อหาวิชา ครบถ้วนและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา แสงละออ (2548 : 58) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ของอาจารย์พลศึกษา ในทัศนะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ด้านการสอน โดยรวมสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านวิชาการ พบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมมากเป็นอันดับห้า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ นักศึกษาเห็นว่ามีคามพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่นักศึกษาพึงประสงค์มากที่สุดสามอันดับแรก คือ อันดับหนึ่งมีการจัดทำแผนและวางแผนการสอน อันดับสองมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน จัดลำดับเนื้อหาวิชาที่สอนได้อย่างเหมาะสม ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน อันดับสามกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชฎากาญจน์ เจริญรบ (2546 : 60) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา โครงการการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลการประจำการ ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) โปรแกรม วิชาการบริหารธุรกิจ ที่มีต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏธนบุรี พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ ในด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

3. เมื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและ พณิชยการ กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 นักศึกษาเพศต่างกัน มีทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทักษะ ต่อคุณลักษณะของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน ใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษา ระดับ บประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 โรงเรียน ไทยบริหารธุรกิจและพณิชยการ กรุงเทพมหานคร มีวุฒิภาวะใกล้เคียงกัน มีความรู้ความสามารถ ทัดเทียมกัน นอกจากนี้สภาพ การอบรมเลี้ยงดู และการดำรงชีวิตของคนไทยมีลักษณะที่คล้ายกัน ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทักษะที่ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าเพศ ไม่มีอิทธิพล หรือ ไม่ใช่ตัวแปร ที่ส่งผลต่อทักษะที่มีต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพณิชยการ กรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทิยา ศิวงาม (2540 : 113) ที่ศึกษาทักษะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ คณะวิทยาการ จัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ พบว่า นักศึกษาชายและ นักศึกษาหญิง มีทักษะ ต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงและที่คาดหวังทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 นักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกัน มีทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ นักศึกษาสาขาการบัญชี มีทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่านักศึกษา สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขา เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน นักศึกษา สาขาการบัญชี และสาขาการตลาด มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่า นักศึกษาสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ด้านการวัดผลและ ประเมินผล นักศึกษาสาขาการบัญชี มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่านักศึกษา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ นักศึกษาสาขาการบัญชี มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่านักศึกษาสาขา เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านคุณธรรมของครู นักศึกษาสาขา การบัญชี สาขาการตลาด และสาขาคอมพิวเตอร์ มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ มากกว่า นักศึกษาสาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตดา นิลดำ (2542 : 65) ที่ศึกษาปัญหา ในการเรียนการสอนของนิสิตปริญญาตรี ภาคสมทบ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี)

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตวิชาเอกการบัญชีและวิชาเอกการตลาด มีปัญหาด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน และด้านสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้อง กับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ ผล งานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับของ นิภาพรณ วิโรทัยสกุล (2539 : 100) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจตาม ทักษะของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมของครู และด้านความเป็นผู้นำ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลงานวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้อง กับผลงานวิจัยของ ประสงค์ แสงแก้ว (2521 : 51 - 56) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ วิทยาลัยครูลำปาง ตามทักษะ และความคาดหวังของนักศึกษา พบว่า นักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ แตกต่างไปจากนักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนปานกลางและต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปานกลางและต่ำ มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยข้อที่นักศึกษาเห็นว่า มีความพึงประสงค์มากที่สุด คือ แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยและมีมนุษย สัมพันธ์ที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า สถาบันควรให้ความสำคัญ กับการพัฒนาบุคลิกภาพของครู เช่น การจัดฝึกอบรม เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิก ภาพสำหรับครูธุรกิจ เพื่อให้ครูได้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ อันจะเป็นประโยชน์กับการจัดการเรียนการสอน ของครูต่อไป

1.2 ด้านคุณธรรมของครู พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ธุรกิจ โดยข้อ ที่นักศึกษาเห็นว่า มีความพึงประสงค์มากที่สุด คือ ตัดสินปัญหาด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นความจริง ดังนั้นข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย จึงให้สถาบันพิจารณาจัดกิจกรรมส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เช่น การร่วมกันในการบริจาคสิ่งของ เพื่อคนที่ ขาดแคลนและด้อยโอกาส

1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยข้อ ที่นักศึกษาเห็นว่า มีความพึงประสงค์มากที่สุด คือ การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงไว้ ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย ให้ผู้บริหารสถานได้พิจารณาจัดหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล มาให้ความรู้กับครูผู้สอน เพื่อนำความรู้ไปใช้งาน

1.4 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยข้อ ที่นักศึกษาเห็นว่า มีความพึงประสงค์อยู่มาก ที่สุด คือ มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ครูผู้สอนได้หมั่นฝึกฝนทักษะและเทคนิคการสอนจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู

1.5 ด้านวิชาการ พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ โดยข้อที่นักศึกษาเห็นว่า มีความพึงประสงค์มากที่สุด คือ มีการจัดทำแผนและวางแผนการสอน ซึ่งข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย ควรให้มีการ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้กับครูผู้สอน เพื่อจะได้นำไปเป็นคู่มือในการทำหน้าที่ยกรสอนของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

2.1 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลการสอนเป็นรายวิชาในด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ กรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ กรุงเทพมหานคร

2.3 ควรศึกษาวิจัยความต้องการของอาจารย์ในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

2.4 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู

2.5 ควรศึกษาวิจัยทักษะของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง รอบเสาร์ อาทิตย์ ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ในโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ กรุงเทพมหานคร

2.6 ควรศึกษาวิจัยความต้องการของสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

2.7 ควรศึกษาวิจัยทักษะของนักศึกษาและสถานประกอบการ ที่มีต่อหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ กรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ . (2532, สิงหาคม). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน . *สารพัฒนาหลักสูตร* . 8(89): 41-43.
- กาญจนา มณีแสง . (2522). *หลักการวิจัยเบื้องต้นทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* . กรุงเทพฯ: ธเนศวรการพิมพ์.
- กิติ ตั๊กคานนท์. (2532). *นักบริหารทันสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บัตเตอร์ฟลาย.
- แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร . (2532). พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังในทัศนะของ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ . *ปริญญานิพนธ์ กศ .ม. (การอุดมศึกษา)*.สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง บุญญนันต์ ; และศุภชัย สุกรวรรณ . (2529, มกราคม-มีนาคม). คุณลักษณะของอาจารย์ มหาวิทยาลัยตามทัศนะของนักศึกษา. *วารสารการวิจัยทางการศึกษา*. 16(1): 104.
- เฉลียว บุรีภักดี;และคนอื่นๆ. *ลักษณะของครูที่ดี*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชฎากาญจน์ เจริญรบ . (2546). ความคิดเห็นของนักศึกษา โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ ที่มี ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏธนบุรี 2546. *สารนิพนธ์ (ธุรกิจศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525). *ทักษะและเทคนิคการสอน : ศึกษา 435*. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร.
- ชาญชัย อินทรประวัดี . (2523). *วิธีสอนทั่วไปและการสอนแบบจุลภาค* . พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: เทพนิมิตการพิมพ์.
- ถาวร สารวิทย์ . (ม.ป.ท.). *การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา* . พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. อัดสำเนา.
- ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์ . (2523, กันยายน-ตุลาคม). การเตรียมและพัฒนาผู้บริหารการศึกษา . *วารสารการศึกษา*. 2(8): 14-15.
- ทองคูณ หงส์พันธุ์. (2542). *สอนดีต้องมีหลัก : บัญญัติ 20 ประการของงานสอน* . ศูนย์ศึกษาการพัฒนาครู สถาบันราชภัฏจันทรเกษม. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ :แสงสว่างการพิมพ์.
- ทวีป อภิสัทธ์ . (2524, กรกฎาคม- กันยายน). *ภารกิจของครู อาจารย์ กับการสอน* . *วิทยาทาย* . 79(3): 7-10.

- ทศนา แหมมณี . (2544). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทัศนีย์ สงวนสัตย์ . (2532, สิงหาคม). การเรียนการสอนที่พึงประสงค์ . สารพัฒนาหลักสูตร . 8(89): 41-43.
- ธีรยุทธ์ เสนีย์ ณ อุทยา. (2517). การฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา วิชาฟังและพูดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาตอนต้น . วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพรรณ วิโรทัยสกุล . (2539). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร 2539. (ปริญญาณิพนธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- นิยม ช่วยปลัด . (2522). การประเมินสมรรถภาพครูในเขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ชมรมเด็กผู้ทรงลิขสิทธิ์.
- บุญเชิด ภิญโญนัน นตพงษ์. (2521). การวัดประเมินผลการศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาศรี อมรสิน. (2533). การจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจ . เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดระบบการสอนตามพื้นฐานอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช.
- ประวิติ เอรารวรรณ์ . (2545). การวิจัยในชั้นเรียน (ฉบับปรับปรุงใหม่) . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ จำกัด.
- เปลื้อง ณ นคร . (2525). พจนะ – สารานุกรม ฉบับทันสมัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- พรทิพย์ อัจจิมารังษี ; และคนอื่นๆ. (2531). การสำรวจสมรรถวิสัยของครูธุรกิจระดับมัธยมศึกษา . กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พะยอม แก้วกำเนิด. (2531). บันทึกการนิเทศการศึกษา 2531 กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สินดารัตน์. (2524, มกราคม). การพัฒนาการสอนระดับอุดมศึกษา . การพัฒนาบริหารศาสตร์. 55-57.
- เขาวรินทร์ จันทน์ภูษะ . (2534). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูในระดับมัธยมศึกษา . ปริญญาณิพนธ์ กศ .ม.(การมัธยมศึกษา) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2527). *วิธีสอนทั่วไป*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วิฑูรย์ อุปถัมภ์ . (2530). *สมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพในวิทยาลัยครู* . กรุงเทพฯ : ศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา กรมฝึกหัดครู.
- วีระ ตันตระกูลว บุญทรง สังข์ทอง; และอุบล เล่นวารี. (2532). *คู่มือสอบบรรจุครูอาจารย์ระดับ 1-2-3 ฉบับสมบูรณ์ ปรับปรุงใหม่ 2532*. กรุงเทพฯ: อุดมศึกษา.
- ศรีสมร พุ่มสะอาด . (2530). *การศึกษาคุณภาพครูประถมศึกษา* . ปรินูญานิพนธ์ กศ .ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ลีปพนนท์ เกตุทัต; และคนอื่นๆ. (2518). *การปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุนันทา แสงลออ . (2548). คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของ อาจารย์พลศึกษา ในทัศนะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ปีการศึกษา 2547 . ปรินูญานิพนธ์ (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา มาศคิดดี. (2532, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ครูที่สังคมพึงประสงค์. *วารสารการศึกษาแห่งชาติ* . 23(3): 16.
- สุรินทร์ ศรีศิริ. (2523, มิถุนายน). หลักการศึกษา. *มิตรครู*. 22(12): 37-43.
- สุวัฒน์ มุททเมธา. (2523). *การเรียนการสอนปัจจัย (ศึกษา 332)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการครู. (2525). *จรรยาและวินัยข้าราชการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2521). *มาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สวนสุนันทา.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล ; และคนอื่นๆ. (2525). *แนวทางการเพิ่มพูนประสิทธิภาพอาจารย์* . เอกสารการสัมมนาคุณาจารย์ทางบริหารธุรกิจระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ ครั้งที่ 1. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2522). *ครูวาทะ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.

โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ. (2551). คู่มือนักศึกษา กรุงเทพฯ : โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ. อัดสำเนา.

Douglas, L.B.; and others. (1973). *Teaching Business Subjects*. Englewood Cliffs: Prentice-Hill, Inc.

Dukin, M.J.; and B.J. Biddle. (1974). *The Study of Teaching*. New York: Holt, Rinehart and Winton, Inc.

Gilbert, Hignet. (1951). *The Art to Teaching*. London: Methuen Co.Ltd.

Greenwood, Gordon; and others. (1974, Summer). The Student Evaluation of College Teaching Behaviors. *Journal of Education Measurement*. 2: 144-145.

Kerry, Trevor. (1986). *Invitation to Teaching*. New York: Basil Blackwell Inc.

Lehmann, I.J.; and A.M. Welliam. (1971). *Educational Research Reading in Focus*. New York: Holt Rinehart and Winson.

Rosenshine, Barak; and Furst Norma. (1971, July). Research on Teacher Performance Criteria. *Research in Teacher Education : A Symposium*. 10-25.

Wotruba, T.R.; and L.W. Penney. (1975, November-December). How to Develop a Teacher Rating Instrument. *The Journal of Higher Education*. 6: 653-661.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพิร์ ลิ้มไทย	อาจารย์พิเศษ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์สิทธิฐากร ชูทรัพย์	อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ภัคกร สกลรักษ์	อาจารย์พิเศษ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551

โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ

กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษา ใน 5 ด้าน ๆ ละ 15 ข้อ จำนวน 75 ข้อ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมของครู

ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ตอน กรุณาตอบทุกข้อคำถามตามสภาพที่เป็นจริงที่สุด ทั้งนี้ เพื่อจะได้ ข้อมูลที่สมบูรณ์ ทำให้ผลงานวิจัยน่าเชื่อถือได้ โดยผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการ ปรับปรุงและพัฒนาครูธุรกิจให้เป็นครูธุรกิจที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องตามทัศนะของ นักศึกษาประเภทวิชา บริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจ จ และพาณิชย์การ

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ชานนท์ เสาเกลียว

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่กำหนดให้

1. เพศ

1.1 ☐ ชาย

1.2 ☐ หญิง

2. สาขาวิชา

2.1 ☐ การบัญชี

2.2 ☐ การตลาด

2.3 ☐ คอมพิวเตอร์

2.4 ☐ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

2.5 ☐ เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน (คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับ ปวส . รวมถึงภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2551)

3.1 ☐ คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00

3.2 ☐ คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 – 2.50

3.3 ☐ คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษา ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู
ธุรกิจ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจในแต่ละข้อว่าควรมี
มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือให้ตรงตามทัศนคติของท่าน
ซึ่งมี 4 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด
- 3 หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์มาก
- 2 หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์น้อย
- 1 หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	ระดับที่พึงประสงค์			
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
	4	3	2	1
0) การแต่งกายดี เหมาะกับบุคลิกลักษณะของครูธุรกิจ		✓		

จากตัวอย่างนี้ หมายความว่า

ข้อความในข้อ 0) นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลข 3 แสดงว่า
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจเกี่ยวกับการแต่งกายดี เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของครูธุรกิจ
นักศึกษามีความประสงค์ในระดับมาก

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	ระดับที่พึงประสงค์			
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
ด้านวิชาการ				
1. มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง				
2. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน				
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ขอบเขตเนื้อหาวิชาก่อนทำการสอน				
4. สอนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ระบุไว้				
5. สามารถวิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตรวิชาที่สอนได้อย่างถูกต้อง				
6. สามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับปัญหาในวิชาที่สอนได้ชัดเจน				
7. มีเอกสารประกอบการสอนในวิชาที่สอน				
8. มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน				
9. มีการจัดทำแผนและวางแผนในการสอน				
10. จัดลำดับเนื้อหาวิชาที่สอนได้อย่างเหมาะสม				
11. วิเคราะห์แนวโน้มทางธุรกิจในด้านที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนได้อย่างมีหลักการ				
12. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน				
13. นำประสบการณ์ทางธุรกิจมาเป็นตัวอย่างประกอบการสอน				
14. สนใจศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติมอยู่เสมอ				
15. ศึกษาอบรมดูงานอย่างสม่ำเสมอและสามารถนำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้นักศึกษาได้เป็นอย่างดี				

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	ระดับที่พึงประสงค์

	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน				
1. ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้				
2. สามารถสอนเรื่องที่ยากให้เข้าใจได้ง่าย				
3. สามารถแก้ปัญหาในขณะที่ทำการสอนได้เป็นอย่างดี				
4. มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี				
5. เป็นผู้ริเริ่มค้นคว้าหาวิธีการสอนที่ทันสมัยอยู่เสมอ				
6. เลือกใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน				
7. ส่งเสริมให้นักศึกษาวิเคราะห์ วิวิจารณ์ สังเคราะห์ปัญหา และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ				
8. สอนโดยพิจารณาถึงความพร้อมและความแตกต่างในการเรียนรู้ของนักศึกษา				
9. ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
10. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสวงหาความรู้ในด้านธุรกิจแขนงต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง				
11. จัดหาหรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสม มาให้ความรู้เสริมแก่นักศึกษา				
12. ส่งเสริมกิจกรรมทางสาขาวิชาบริหารธุรกิจให้นักศึกษามีทักษะในการประกอบธุรกิจ				
13. มีการตั้งคำถามและใช้คำถามได้อย่างเหมาะสม				
14. สร้างบรรยากาศ และเร้าความสนใจของนักศึกษาขณะที่สอน				
15. มอบหมายงานตรงตามเนื้อหาวิชาครบถ้วนและเหมาะสม				

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	ระดับที่พึงประสงค์

	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
ด้านการวัดผลและประเมินผล				
1. การวัดผลและประเมินผลกำหนดเกณฑ์ชัดเจนและเหมาะสม				
2. การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงไว้				
3. มีความยุติธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบการวัดผลได้				
4. ข้อสอบที่ใช้วัดผลมีความเหมาะสมและตรงกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่สอน				
5. มีวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี ทั้งปรนัย อัตนัย และการประเมินจากงานที่มอบหมาย				
6. นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน				
7. ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล				
8. การวัดผลและประเมินผลคำนึงถึงความยากง่ายของบทเรียน				
9. แจ้งและอธิบายข้อบกพร่องที่พบจากการวัดผลและประเมินผลในแต่ละครั้งให้นักศึกษาทราบ				
10. การวัดผล มีการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาประกอบ				
11. การวัดผลและประเมินผลคำนึงถึงความแตกต่างของนักศึกษา				
12. มีการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ				
13. การประเมินผลใช้แบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่มควบคู่กันไป				
14. มีการวัดผลและประเมินผลทั้งความรู้ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ				
15. การวัดผลและประเมินผลมีความน่าเชื่อถือ และได้มาตรฐาน				

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	ระดับที่พึงประสงค์

	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ				
1. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี				
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง คล่องแคล่ว ว่องไว				
3. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี				
4. มีความกระตือรือร้น พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา				
5. มีระเบียบวินัยและวางตนอย่างเหมาะสม				
6. สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีในทุกสถานการณ์				
7. มีความจริงใจ ปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ				
8. มีความสามารถในการพูดเจรจาเชิงบุคคล				
9. มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ				
10. รักษาระเบียบวินัยอย่างเข้มงวดกวาดขันต่อนักศึกษาทุกคน				
11. มีอารมณ์ขัน สร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง				
12. เข้าใจความรู้สึกของนักศึกษา สามารถเข้ากับนักศึกษาได้				
13. มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพด้านธุรกิจ				
14. สามารถรับฟังคำวิจารณ์ข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไข				
15. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใช้ภูมิปัญญา				

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ	ระดับที่พึงประสงค์

	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
ด้านคุณธรรมของครู				
1. มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์ทั่วหน้ากัน				
2. มีความเสียสละ อุทิศเวลาเพื่องาน				
3. มีความละเอียดต่อการประพจน์ไม่เหมาะสม				
4. ปฏิบัติต่อนักศึกษาได้เหมาะสมและเสมอภาค				
5. มีความอดทนอดกลั้นต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา				
6. ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาและเพื่อนร่วมอาชีพด้วยกัน				
7. ไม่เรียกร้องหาผลประโยชน์อื่นใดจากนักศึกษา				
8. ติดตามได้ถามทุกข์ สุขของนักศึกษาอยู่เสมอ				
9. ยึดถือหลักประชาธิปไตย เคารพในสิทธิของแต่ละบุคคล				
10. สามารถในการเก็บความลับของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี				
11. สอนนักศึกษาโดยไม่ปิดบังวิชาความรู้				
12. ไม่หลงงมงายในอบายมุขทั้งปวง				
13. ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น				
14. รักและศรัทธาในวิชาชีพครู				
15. ตัดสินปัญหาด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นความจริง				

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ประวัติย่อของผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อของผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายชานนท์ เสาเกลียว
วัน เดือน ปีเกิด	8 กุมภาพันธ์ 2514
สถานที่เกิด	ตำบลจระเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ หมวดวิชาสังคม ภาควิชาพื้นฐาน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพัฒนศึกษา 43 ถนนพลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8/53 หมู่ที่ 2 แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนวัดบ้านเมืองต่ำ ตำบลจระเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2540	เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 4
พ.ศ. 2545	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) จากสถาบันราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2552	การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ